

Annex 2 Guió de l'exposició

ALIMENTAR BARCELONA. Ciutat, proveïment i salut

Alimentar Barcelona es desplega diferents espais del Palau Major: el Saló del Tinell, l'Avantcambra i la capella de Santa Àgata (amb la possibilitat d'incloure eventualment alguns elements museogràfics a la plaça del Rei) a partir de tres grans seccions: ESPAI MERCAT, ESPAI QÜESTIONS i ESPAI HISTÒRIC. L'exposició proposa així un recorregut que interpel·la des de diferents perspectives la història per encarar el present i reflexionar entorn dels reptes del futur.

L'**ESPAI MERCAT** i l'**ESPAI QÜESTIONS** es despleguen a la capella de Santa Àgata i l'Avantcambra (i eventualment a la plaça del Rei) a partir de:

- 10 elements, en forma de tòtems o conjunts de preguntes, amb imatges, que serveixen de pròleg (i epíleg) de l'**ESPAI HISTÒRIC** i que interpel·laran la història en clau actual
- Projectió de l'audiovisual de Mercabarna, com a gran rebost de la ciutat i proveïdor d'Europa
- Innovació alimentària: la restitució històrica del patrimoni alimentari, a partir de 8 productes
- Instal·lació del derelicta Barceloneta I

DECÀLEG DE CONCEPTES-INTERROGANTS EN 10 TÒTEMS amb qüestions de present per comprendre el passat i preguntar-se sobre reptes del futur. Es preveu disposar 10 prismes triangulars, a manera de tòtems, que ens guien fins a l'exposició.

Cada prisma/tòtem fa més de 2 metres d'alçada i inclou un conjunt d'imatges, algunes de les quals amb objectes que es troben a l'exposició, així com el text en tres idiomes (català, castellà i anglès) en cada una de les seves cares.

Prenent com a punt de partida dades d'informes i estudis actuals, es proposen els següents conceptes vinculats a reptes de futur i alhora qüestions tractades a l'exposició (que comprèn del segle XIII al XXI).

- 1. SOSTENIBILITAT + JUSTÍCIA SOCIAL:** És possible la sobirania alimentària? Poden sostenir-se els creixements urbans sense ampliar les xarxes del proveïment? La Barcelona romana tenia uns 5.000 habitants i comprava blat que venia per mar i venia vi que també sortia per mar; avui en té més 1.600.000 i en l'entorn metropolità supera els 3.000.000. Com fer-ho per què l'alimentació de tots els barcelonins sigui sostenible?

Aquest tòtem va vinculat a L'HORT URBÀ de la plaça del Rei i al DERELICTE BARCELONETA I que s'exposa a l'Avantcambra.

Restes del vaixell *Barceloneta I*

A partir del segle XIII, Barcelona, com tantes altres ciutats d'una Europa en procés de renaixement urbà, experimentà uns nivells de creixement físic i econòmic sense precedent. L'expansió econòmica va atreure, al seu torn, molts immigrants que s'hi van anar establint, amb el consegüent increment del nombre d'habitants. Les autoritats públiques hagueren d'afrontar aleshores el repte de garantir que tota aquesta nova massa de població tingués accés a uns mínims alimentaris, perquè si un pa assequible no evitava la fam de les classes populars, es trencava immediatament la pau social. El proveïment de proximitat ja no bastava i deixava la ciutat a mercè dels factors climàtics.

La solució es va trobar en els vaixells rodons com el *Barceloneta I*, embarcacions de càrrega impulsades a vela que, amb poca tripulació i molta agilitat de moviment, permetien importar a baix cost grans quantitats de cereal des de territoris excedentaris, com Sicília o Provença. S'iniciava d'aquesta manera l'equilibri històric entre l'abastiment de proximitat de producte fresc i la importació massiva d'aliments conservables que ha permès compatibilitzar durant molts segles la sostenibilitat ambiental amb el dret a l'alimentació de les masses urbanes.

2. **INNOVACIÓ**: des de la invenció de l'agricultura en el neolític, el vincle mercantil a distància a l'alba de la civilització, la millora genètica dels productes des de sempre, les formes d'ús racional de l'aigua, entre altres, han permès grans guanys en la productivitat d'aliments.

3. **PROVEÏMENT**: Des d'on arriben els aliments a la ciutat? Quines han estat les xarxes del proveïment alimentari de Barcelona? I quines són les actuals? La ciutat ha importat sempre aliments frescs? Quin paper hi ha tingut i té el port? Quins canvis va introduir el vapor, amb vaixells més potents i amb la xarxa de ferrocarril? Quants camions per dia passen per les carreteres portant aliments de llocs remots? Què pot passar quan escassegi el petroli?

El tòtem va vinculat a L'AUDIOVISUAL DE MERCABARNA (projecció a la capella de Santa Àgata), en el qual es presenta el Mercabarna del segle XXI: rebost de Barcelona i proveïdor d'Europa, a proposta d'Álvaro Porro, Comissionat d'Economia Social, Verda, Desenvolupament Local i Política Alimentària de l'Ajuntament de Barcelona.

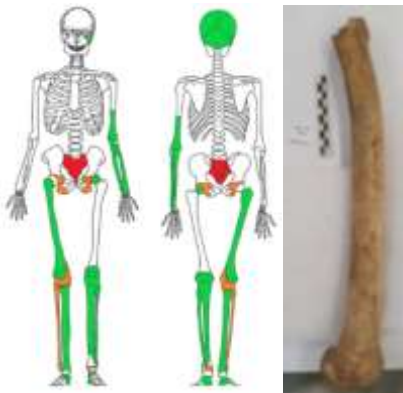

Vista de Mercabarna

4. **NUTRICIÓ I SALUT:** Quins efectes té el que mengem en la salut?

Es tracten malalties vinculades amb el menjar (dèficit, excessos i salubritat); de la caritat ciutadana del s. XV als bancs d'aliments d'avui.

“A l'àrea metropolitana de Barcelona, el 14% de la població no es pot costejar una dieta equilibrada”.

Estudi d'individu adult, probable raquitisme (s. XV, Caputxes)

5. **ELABORACIÓ:** Com s'alimentava la ciutat preindustrial i com ho fa ara? Del pastim i el pa domèstic. L'arribada de nous productes. La producció alimentària industrial

El tòtem va vinculat a la INNOVACIÓ ALIMENTÀRIA: LA RESTITUCIÓ HISTÒRICA DEL PATRIMONI ALIMENTARI. La línia Nous Patrimonis de Barcelona del MUHBA, basada en la recerca d'elements patrimonials reproduïbles, és el marc en el qual s'inscriu el projecte Gastronomia històrica de Barcelona, que tracta de la restitució rigorosa de receptes històriques per a la producció i la comercialització de productes alimentaris en l'actualitat.

Dins del marc d'aquest projecte, un equip de la Fundació Alcía, especialista en la interpretació de receptes amb criteris històrics, ha dut a terme el desenvolupament pràctic de diversos productes de la cuina de Barcelona, a partir d'un treball de recerca fet des de la Universitat de Barcelona.

Productes medievals:

- Almadroc
- Vi piment
- Salsa de Pago
- Neules
- Pinyonada

Productes d'edat moderna:

- Xocolata
- Salsa de tomàquet
- Mostatxons

6. **IMPACTE:** Quines conseqüències han tingut les pràctiques alimentàries de Barcelona sobre el seu entorn natural? Cura del medi ambient, compromís institucional-personal, petja ecològica, desforestació...

“Segons les Nacions Unides, la ramaderia a escala global produeix un 14,5% de les emissions de gasos amb efecte hivernacle. Aquesta xifra supera les emissions directes de tots els cotxes, camions i avions del món junts”.

7. **GOVERNANÇA**: Com ha gestionat la ciutat la distribució i comercialització dels aliments?

Des del Consell de Cent (XIII-XVIII), la figura del Mostassaf, fins al poder municipal en la xarxa de mercats i de proveïment actual. També l'acció comunitària i les xarxes col·laboratives.

8. **CONTROL I INVESTIGACIÓ**: Són saludables els aliments que mengem? Qui ho vigila?

Dels adroguers del s. XVI a les iniciatives municipals sobre salubritat (inclosa la regulació de l'escorxador) fins a la primera legislació alimentària estatal: Reial Decret de 1908

Utilitat científica i de laboratori de l'escorxador municipal

9. **PROXIMITAT/DISTÀNCIA:** Ens arriba la producció de la pagesia local? On trobem els seus productes? Es podrà alimentar la ciutat del futur? Com afrontarem els moviments migratoris causats per la crisi climàtica?

Paisatge agrari, racionalització d'usos.

10. **RESIDUS:** de la gestió de residus com a adob a les hortes (des del s. XIII) a la regla de les 3R: reduir, reutilitzar i reciclar. "Es calcula que a Barcelona, 1/3 dels més de 5 milions de menjars diaris que es preparen van a les escombraries".

L'ESPAI HISTÒRIC al Saló del Tinell

Alimentar Barcelona. Ciutat, proveïment i salut presenta, al Saló del Tinell, la història del proveïment de la ciutat des de la baixa edat mitjana fins a la Barcelona actual.

S'explica com la relació entre l'avituellament alimentari i el govern de la ciutat ha estat una constant des del segle XIII, quan s'articula el govern municipal, fins als nostres dies.

Aquest espai s'articula en dos nivells:

- Perímetre de la sala

En les parets perimetrals hi haurà el discurs cronològic seguint l'evolució del poder municipal en matèria de proveïment. També es parlarà de les qüestions hospitalàries i de la salut.

Hi haurà pintures, gravats, reproduccions, documents, entre altres peces.

Aquests elements apareixen al guió enumerats de l'1 al 4

- Gran taula central

Al centre de la sala, es disposarà una gran taula central en la qual es parlarà dels aliments i les seves tècniques de comercialització (mesures) i d'elaboració culinària (receptaris, estris de cuina).

S'hi encabiran vitrines i suports amb objectes; radiografies culinàries, llibres, receptaris, audiovisuals...

Aquests elements apareixen al guió amb lletres, de l'A a la F

SALÓ DEL TINELL

0. SOSTENIR LA CIUTAT: ALIMENTAR LA GENT I ATENDRE LA SALUT

Entrada, després de la rampa/escales

TÍTOL DE L'EXPOSICIÓ	
INTRODUCCIÓ	<p>L'exposició mostra com la ciutat de Barcelona s'ha proveït al llarg de la història, i quins obstacles ha hagut de superar.</p> <p>La història del proveïment alimentari de Barcelona té molts punts en comú amb les ciutats de l'Europa occidental, sobretot amb les de la riba de la Mediterrània.</p> <p>A continuació es presenten les estratègies, les institucions i les polítiques que ha seguit la ciutat per sostenir-se amb aliments i amb salut al llarg de sis-cents anys.</p>

Dins la mateixa vitrina exempta – a l'entrada de la sala

PEÇA	Fogó, s. XV	 <p>MHCB 16820 (ZF9-18b) Ceràmica; A.: 19,5 cm; diàm. Boca.: 24 cm; diàm. Base.: 21 cm.</p>
------	-------------	---

<p>PEÇA</p>	<p>Olla, s. XV</p>	 <p>MHCB 19674 (ZF10-3c) Cermàmica; A.:18,5 D.boca:16,5 D.màx:19</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Olla de pressió, 2010 Museu del Disseny Lloc de producció: Barcelona</p>	 <p>MDB 1436 Acer inoxidable, 27x34 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Placa vitroceràmica</p>	 <p>Falta. S'ha de comprar</p>

A. L'ALIMENTACIÓ D'UNA CIUTAT MEDITERRÀNIA (PREINDUSTRIAL)**Taula, primer tram**

<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA</p> <p>300 cc</p>	<p>La base de l'alimentació d'una ciutat mediterrània</p>
---	---

1. EL CONSELL DE CENT I EL PROVEÏMENT DE BARCELONA (1249-1714)**Perímetre, primer tram del costat esquerre, amb proporció 2/3 del total**

<p>TEXT ÀMBIT</p> <p>900 cc</p> <p>plafó</p>	<p>Entre del segle XIII i sobretot del XIV, els comtes-reis van haver de dotar la ciutat d'un govern –el Consell de Cent– i d'uns drets que permetessin sostenir la ciutat. La producció de l'entorn era insuficient i es va constituir un ampli àmbit de referència pel proveïment, sobretot pel blat, producte bàsic.</p> <p>Durant gairebé cinc-cents anys, el Consell de Cent va intervenir molt directament en el comerç del proveïment, va desenvolupar polítiques alimentàries i va col·laborar en els projectes de salut urbana.</p>
--	--

<p>IMATGE PER TEXT ÀMBIT</p>	<p>Una miniatura del Llibre Verd</p> <p>Reproducció fotografia</p>	 <p>Jaume II presidint Corts a Barcelona (Miniatura del Llibre Verd, fol 102r, AHCB)</p>
<p>PEÇA</p> <p>Vitrina exempta</p>	<p>Carta portolana de Gabriel de Vallseca, any 1439, Barcelona</p>	 <p> propietat de la Biblioteca de Catalunya però dipositada al Museu Marítim de Barcelona, inv. 3236, 75 x 112 cm</p>

1.1 El punt d'arrencada: les herències de la Barcelona comtal

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 cc</p>	
------------------------------------	--

<p>PEÇA</p> <p>Vitrina</p>	<p>El comte Ramon Berenguer I i la seva muller Elisabet, després d'adquirir-ne les parts que els mancaven, arrenden l'explotació dels molins del Rec Comtal a Mir Sunyell a canvi de 35 cafissos d'ordi i 5 cafissos de forment anuals. Barcelona, any 1048. (inclou les signatures del comte i la comtesa).</p>	 <p>ACA, C., Pergamins de Ramon Berenguer I, núm. 99</p>
----------------------------	--	--

PEÇA	Roda de molí, s. XIV-XV	 <p data-bbox="1312 655 1841 719">Pedra. 115 cm diàm. Aprox Zona Franca (exterior), sense numerar com a peça</p>
IMATGE GRÀFICA	Mapa rec comtal (i del Llobregat) amb els molins marcats (incloure també les carrerades del 1.2)	

1.2 Naixement del municipi i adquisició de competències: privilegis, bases fiscals i abastiment garantit

<p data-bbox="190 984 490 1023">TEXT SUBÀMBIT</p> <p data-bbox="190 1066 490 1104">600 cc</p>	<p data-bbox="490 984 2042 1023">Per intentar evitar caresties, sobretot de cereals, el Consell de Cent va desplegar una sèrie de polítiques.</p> <p data-bbox="490 1050 2042 1238">Segon les necessitats, enviava informadors sobre estat de les collites i de preus, encarregava compres a mercaders, protegia els carregaments per mar i per terra, feia compres directes per fer baixar els preus, revisava els estocs urbans, prohibia que es venguessin a fora, subvencionava les compres, o taxava els preus. Per poder fer tot això, va aconseguir desplegar una fiscalitat pròpia, basada en els impostos indirectes –mentre que a altres ciutats eren més importants els directes. De fet, els impostos indirectes afectaven també les elits nobiliàries i senyorials, els eclesiàstics i els forasters, exemptes dels directes.</p> <p data-bbox="490 1265 2042 1327">Per poder intervenir en el mercat, el Consell de Cent va aconseguir drets reguladors i de monopoli, atorgats pels monarques a canvi de serveis i aportacions monetàries, en part destinades a les conquestes de territoris que ajudaren la importació de cereals</p>
---	---

	<p>i les exportacions manufactureres. Barcelona va aconseguir monopolitzar el comerç de cereals i la producció de pa –decidir si obria o tancava la seva circulació amb llibertat, segons les conjuntures. Però mai va tenir el monopoli de la venda de carn o de peix, com van tenir altres ciutats, tot i que hi ha tenir una directa intervenció.</p> <p>La importància de proveir de blat la ciutat es va reflectir en el privilegi “Vi vel gratia” (1329), atorgat per Alfons el Benigne (1327-1336), que en moments greus permetia confiscar carregaments de blat que passessin per les aigües de Barcelona. En el segle xvii encara es va haver d’imposar.</p>
--	---

Vitrina gran mínim 1,20 metre d’amplada 60 de profunditat

PEÇA	<p>Privilegi <i>vi vel gratia</i>, any 1328. No es conserva el pergamí original. Posaríem la còpia al Llibre Vermell (llibre de privilegis de la ciutat),</p> <p>Durada màxima expo 6 mesos</p> <p>Cal restauració: 800€</p>		<p>Llibre vermell I, f. 65v-66r, AHCB, 1G-14 Mides (alt x ample, tancat i obert) 39x28x10cm</p>
PEÇA	<p>Privilegi de l’Anonna, any 1511. Pergamí original de enormes dimensions i mig en blanc ACA, Consell de Cent, 251 (Privilegios reales concedidos a la ciudad de Barcelona, núm. 437, p. 273)</p>		

	<p>Com alternativa al pergami original, que és enorme i trist, millor exposar la còpia recollida al Llibre Verd III, f. 161r-163r, que és més maca.</p> <p>Durada màxima expo 6 mesos</p>	 <p>Libre Verd III, f. 160v-161r, AHCB, 1G-12 Mides (alt x ample, tancat i obert) 42x30x14cm</p>
<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>plat amb l'escut de Barcelona, s. XV</p>	 <p>MHCB 2554</p>

<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>Refredador, s. XIV</p>	 <p>MHCB 42801 Ceràmica, 13 x 12 x 15 cm</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Imatges dins les Ordinacions especial del Consell de Cent (1412) Buscar una altra imatge?</p>	 <p>Ordinacions (1412) AHCB [Llibret sala 12, p. 15; n'hi ha més]</p>

1.3 Control de rutes i construcció d'infraestructures

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 cc.</p>	<p>Els cereals panificables, i sobretot el blat, eren productes bàsics. La producció de l'entorn era insuficient per alimenta la ciutat de Barcelona. El millor per transportar blat era carregar-ho en vaixells, més capaços que el transport terrestre sobre animals. Per això l'Ebre i els seus afluents i els ports de la Mediterrània van ser els camins d'arribada de blat a Barcelona.</p> <p>De l'Ebre arribava blat d'Aragó, l'Urgell, la Segarra. Per mar, les principals zones proveïdores eren les de Sicília, Sardenya, o el sud de França. Però en temps de males collites s'anava molt més lluny.</p> <p>La ruta de l'Ebre tenia l'inconvenient que a Tortosa s'imposaven moltes taxes i, en alguns casos, es dirigia el blat cap a altres territoris. Barcelona va intentar evitar passar per Tortosa, construint una ruta terrestre a l'alçada de Mora d'Ebre que desviés els carregaments fins al mar. Finalment, l'any 1400 [data Busqueta; E. Serra, 1998, p 79, data: abril 1398], el Consell de Cent aconseguí comprar els drets sobre la vila i el castell de Flix ala senyoria Sant Climent, en un moment crític per aquesta família. Des de Flix va traçar un recorregut terrestre ben vigilat, amb botigues i hostals.</p> <p>El port de Barcelona al sud de Montjuïc, usat en l'antiguitat, era molt petit. I la part de davant de la ciutat era sorrosa i poc profunda. Va ser necessari fer moltes obres per tal d'aconseguir una bona navegació.</p>
-------------------------------------	--

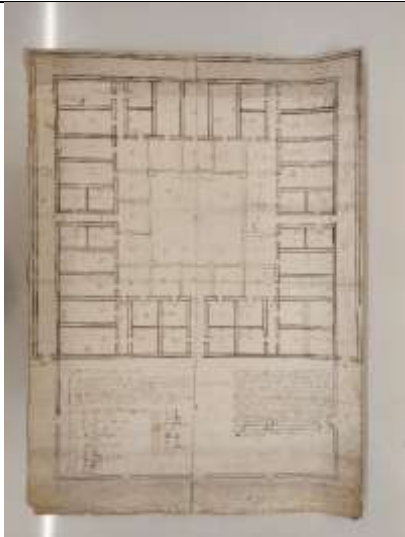
<p>IMATGE</p>	<p>Encuentro de Fernando II de Aragon con Luis XII en el puerto frances de Saona. <i>Chroniques</i> <i>sur les gestes du christianisme Loys douzieme de ce nom</i>, 1507.</p>	 <p>BNF Département des Manuscrits. Français 5083, f. 124r</p>
---------------	---	--

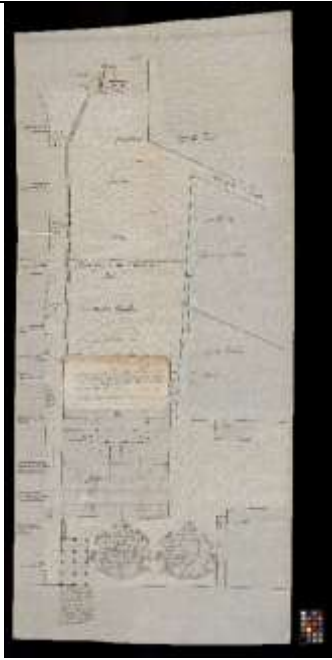
<p>IMATGE</p>	<p>1 sol mapa amb les rutes del proveïment (mirar el de capital Mediterrània, agafar el de productes alimentaris i afegir l'Ebre)</p>	
----------------------	---	--

1.3.1 El Porxo del Forment: origen i ampliacions

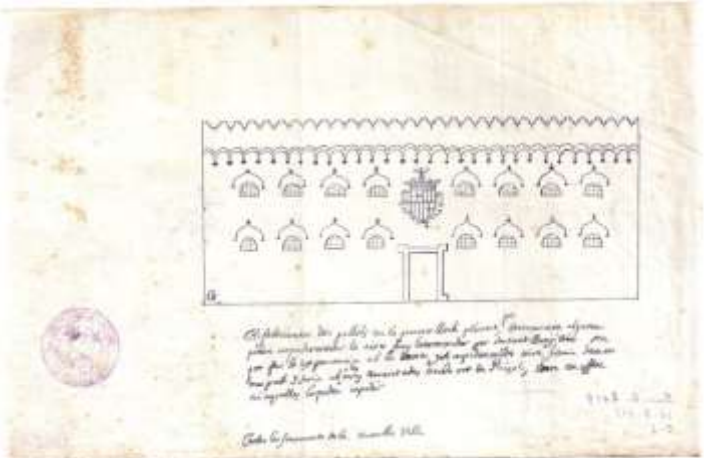

<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA</p> <p>300 cc.</p>	<p>(pendent)</p>
--	------------------

<p>PEÇA</p> <p>És al Tinell</p>	<p>Làpida commemorativa de la fundació del Porxo del Forment; en el segle XV l'edifici es convertí en la a l'Halla dels Draps i, en el segle XVIII va ser abitalitat com a palau reial. La Làpida va ser encastada en el mur lateral del passadis que anava de la Duana al pati del Palau Reial. La Comisión de Monumentos históricos la comprá en 1871 i la diposità en el Museu de santa Àgata</p> <p>llegenda: DIMECRES A XIII DE NOEMBRE / DEL AY DE LA NAT DE NRE SENYOR / M CCC LXXXVII REGNANT LO MOLT / ALT SENYOR REY EN IOHA LO PRIMER / LO PRIMER AY DE SON REGNE FO COMENSAT / AQUEST PORTXE PER ÇO QUEL GRA / SE TENES A CUBERT E FO ACABAT / A XV DAGOST DEL ANY M / CCC LXXXIX</p>	<div data-bbox="1182 730 1662 1204" data-label="Image"> </div> <p>Marbre polit, 41 x 41,5 x 7 cm MHCB 1166</p>
---------------------------------	---	--

<p>PEÇA</p> <p>(amb cartel·la comentada)</p> <p>vitrina</p>	<p>Planta dels Pallols. Francesc Sòcies, 1693 ca.</p> <p>Pot fer parella amb la de sota</p> <p>Cal restauració: 100€</p>	 <p>AHCB 3431 73x52,5cm</p>
<p>IMATGE a panell</p>	<p>Planta general amb ubicació dels pallols, 1693 Còpia s. XVIII</p>	

			
--	--	---	--

AHCB 03163
146,6x65cm

<p>IMATGE a panell</p>	<p>Alçat dels pallols, 1693-1705 (pestanyeta)</p>	 <p>A hand-drawn architectural plan of a row of huts. The drawing shows a long, narrow structure with a series of small, arched huts along the top edge. A central entrance is marked with a doorway. Above the entrance is a coat of arms. The drawing is on aged paper with some stains and a circular stamp on the left side. Below the drawing is a block of handwritten text in a cursive script.</p> <p>AHCB 04019</p>
<p>IMATGE a panell</p>	<p>Palau Reial (Porxo Forment), Josep de la Concepció, 1668 (còpia del 1890)</p>	 <p>A detailed architectural drawing of a palace courtyard. The drawing shows a central courtyard with a series of arches and columns. The surrounding buildings are multi-storied with windows and balconies. The drawing is on aged paper with some stains and a circular stamp at the bottom center.</p> <p>AHCB 4018</p>

<p>PEÇA emmarcada</p>	<p>AMPLIAR, per exemple, aquesta frase [...] Si pobres criden justícia / teneb ne molta raho / pus lo pecat de avarícia / a tants llança a perdicíó / yo prech Deu quels ho perdo / ab tal que noy tornen mes / y de aço no fan menyspreu [...]</p>	 <p>Cobles nouament fetes sobre los formentes y usures ab un villancet. Barcelona, Pere Regnier, 1566. BC</p>
-----------------------	---	---

1.3.2 L'Ebre: baronies, botigues i camins

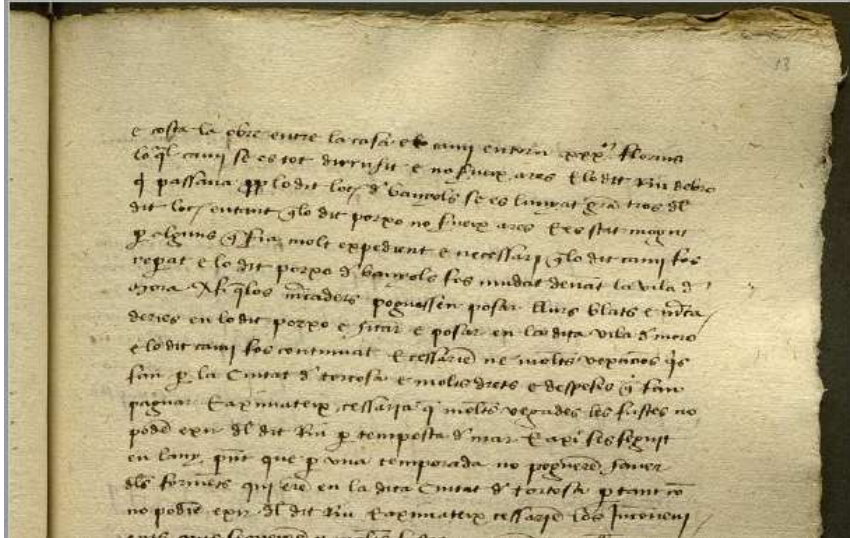
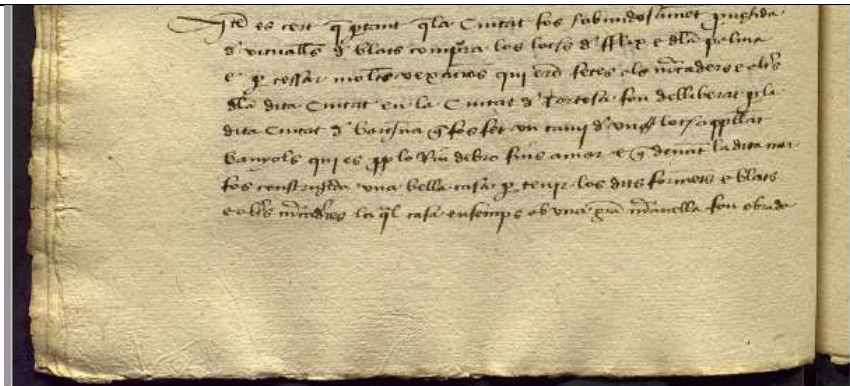
<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA</p> <p>300 cc.</p>	<p>Evitar els peatges de Tortosa: el camí de Flix al mar</p>
---	--

<p>PEÇA</p> <p>Vitrina</p>	<p>Actuacions infraestructurals del Consell de Cent destinades a facilitar el proveïment</p> <p>Rutes del blat des de l'Ebre: Construcció a inicis del segle XV i manteniment posterior del camí de Banyoles (Tivissa) fins a Miramar (platja de Mont-Roig).</p> <p>Transcripció: "Item és cert que per tant que la ciutat fos sobradament provehida de vitualles de blats, comprà los lochs de Fflix e de la Palma, e per cessar moltes vexacions qui eren fetes als mercaders e altres de la dita ciutat en la ciutat de Tortosa, fou delliberat per la dita ciutat de Barchinona que fos fet un camí de un loch appellat Banyols, qui és prop lo riu d'Ebro, fins a mar, e que devant la dita mar fos construhida una bella casa per tenir los dits forments e blats e altres mercaderies, la qual casa ensemps ab una gran meravella fou obrada, e costà entre la casa e camí entorn XXX mil florins; lo qual camí se és tot dirruhit e no serveix a res, e lo dit riu d'Ebro, qui passava prop lo dit loch de Banyols, se és lunyat gran tros del dit loch, en tant que lo dit porxo no serveix a res, E és statt mogut per alguns, que seria molt expedient e necessari que lo dit camí fos reparat, e lo dit porxo de Banyols fos mudat denant la vila de Mòra, a fi que los mercaders poguessen posar lurs blats e mercaderies en lo dit porxo e habitar e posar en la dita vila de Mòra, e lo dit camí fos continuat. E cessarien-ne moltes vexacions qui-s fan per la ciutat de Tortosa, e molts drets e despeses que fan pagar, e axí mateix</p>	
----------------------------	---	---

cessaria que moltes vegades les fustes no poden exir del dit riu per tempesta de mar. E axí s'és seguit en l'any present, que per una temporada no poguerem haver dels forments qui eren en la dita ciutat de Tortosa, per tant com no podien exir del dit riu. E axí mateix cessarien los inconvenients qui-s segueixen per moltes fustres qui venen en aquelles parts, qui se'n menen les fustes qui portaven los dit blats a la dita ciutat, e molts altres inconvenients ne cessarien."

Com alternativa, en cas que el préstec de la peça anterior no fos possible, també es podria usar aquest altre document:

Memorial de l'any 1460 sobre l'estat dels camins de Flix a Salou i de Mora a Miramar.
 1C.XII-7/1, plec de l'any 1460 (15 folis)

Testaments de consellers: AHCB, 1C.-XVII-4, any 1455, folis 12v-13r.
 31,5x24x6cm

1.3.3 La Mediterrània i el port

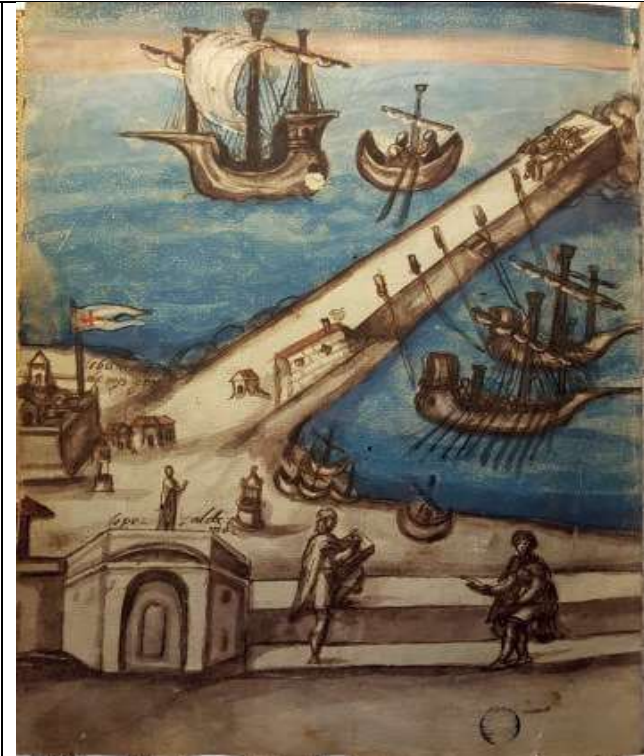
TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300 cc.	Millorar un port amb problemes
--	--------------------------------

IMATGE A paret	Mapa Andrea Rutes medievals i modernes	
PECES És al Tinell	Gerra d'embarcar, s. XV	 MHCB 16839 Ceràmica, 67x42x20x12,5 cm

<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>Alfàbia, s. XV</p>	 <p>MHCB-32031 Ceràmica, 60x39x13x12x12,5 cm</p>
<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>Alfàbia, s. XV</p>	 <p>MHCB-19547 Ceràmica, 62x37x14x11,5x12 cm</p>

PEÇA

Vista del moll de Barcelona just abans de l'ampliació (només amb l'escullera tardomedieval), elaborada per la pintora Rafaela Puig vers l'any 1590.

BC, ms. 450: Libro de armas general y particular de los reinos de España y principado de Cataluña, f. 93v.

<p>PEÇA</p>	<p>Vista del moll de Barcelona durant la fase final dels treballs d'ampliació, vers 'any 1616. Atribuïble a la pintora Rafaela Puig.</p>	 <p>BNE, ms. 1196: Libro de armas y blasones de diversos linajes y retratos de los condes de Barcelona, f. 125v-126r.</p>
-------------	--	--

1.4 Entre el rei i la ciutat: el Mostassaf i el control del mercat

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 cc</p>	<p>(pendent)</p> <p>El Consell de Cent, a més de funcionaris propis, des de l'octubre de 1339 fins a la derrota de 1714 va tenir el suport d'un funcionari reial que executava els acords del govern urbà: el mostassaf, creat per Pere IV d'Aragó, III de Catalunya-Aragó (el Cerimoniós, fill d'Alfons el Benigne)</p> <p>A principi de cada anys els mostassaf havia de comprovar que els pesos i les mesures dels venedors eren correctes, d'acord amb el patró conservat en la Casa de la Ciutat. Si estaven bé, hi posava la seva marca; si no, hi havia multa i manava fer-les ajustar per un ferrer. Sovint els mostassafs eren ferrers.</p> <p>Els pesos i mesures variaven d'un indret a l'altre. Al s. Xvi, hi hagué un intent d'unificar-les amb el patró de Barcelona (Corts de Montsó, 1585). S'aconseguí en part, sobre tot en les àrees més relacionades comercialment amb Barcelona.</p> <p>El mostassaf també vigilava el compliment de les ordinacions que dictava el Consell de Cent sobre la venda de carn o de peix (els productes més vigilats), el vi, l'oli, les espècies i la llenya. Havia d'evitar l'engany, la falsificació i l'adulteració. Podia imposar multes, confiscar de mercaderies, prohibir l'exercici de l'activitat i, fins i tot, ordenar la presó de l'infractor.</p>
------------------------------------	---

<p>PEÇA</p>	<p>Llibre de les Ordinacions del Mostassaf</p> <p>Fer constar que és una recopilació del s. XVI, i que l'enquadernació i la capçada actuals són posteriors, probablement del s. XIX [imatges: pàgines per visualitzar: Portada; pàgina inici Pere IV; data....]</p> <p>(primer demanar aquest i tenir el segon en reserva)</p> <p>Durada màxima expo 6 mesos</p>	 <p>222 folis, 33 cm x 24. AHCB, 1G-72, 1v-2r Mides (alt x ample. tancat i obert) 34,5x25,5x6,3cm</p>
-------------	---	---

<p>IMATGE</p>	<p>Escena de pesos i mesures</p>	 <p>AHCB 1G Manuscrits MS. 35f. 75r</p>
<p>PEÇA reserva</p>	<p>Llibre del <i>Mostassaf</i> de Barcelona</p> <p>Llibre d'ordinacions de l'ofici del mostassaf de Barcelona, ordenat compondre pels consellers de la ciutat l'any 1560 en substitució d'un llibre anterior molt deteriorat i incomplet. Recopilació de la normativa relativa a l'exercici de l'ofici del mostassaf. Inclou els privilegis fundacionals i reguladors de l'ofici des de 1339, fórmules de jurament, les ordinacions de caràcter general i, especialment, la normativa dedicada als productes alimentaris i artesans, així com als pesos i mesures.</p> <p>També hi ha el privilegi de creació del mostassaf en el <i>Primer Llibre Verd dels Privilegis de Barcelona</i> fol. CCCLXXIII</p>	 <p>AHCB, 01/1G-072</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura oficial per vendre fruita seca, s. XVI</p>	 <p>MHCB-2935 Metall i fusta, 19x20,4x16,4 cm</p>

--	--	--

1.5. La gestió de residus com a adob a les hortes

TEXT SUBÀMBIT 600 cc	(pendent)
-------------------------	-----------

IMATGE	<p>vista de Wijngaerde</p> <p>Va bé per a reproduccions de format petit, però no sé si donarà per a una ampliació com la que caldria fer.</p>	 <p>Österreichische Nationalbibliothek de Viena Vista de Barcelona des de Montjuïc, Österreichische Nationalbibliothek, Cod. Min. 41, fol. 12r</p>
--------	---	--

PEÇA	Bací	 <p>MHCB 29403 10 x 23,5 x 20 cm</p>
PEÇA	Bací, s. XVI	 <p>MHCB 21190 Diàmetre: 17,5 cm base Dimensions: 32 x 29 x 29 cm</p>

PEÇA	Bací, XVII	 <p>MHCB 36477 Dimensions: 16,7 cm alçada, 23x16x25 cmn</p>
IMATGE	falta Per veure l'ús del bací	

1.6 La caritat ciutadana: dels antics hospitals a l'hospital general de la Santa Creu

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>L'Hospital de la Santa Creu va jugar un paper fonamental a l'hora de permetre recuperar la salut mitjançant dues eines: el descans i l'alimentació. Aquesta última tenia un caràcter tant terapèutic com de reconstitució física (per manca, pobresa...).</p> <p>A partir del segle xiv, la concepció de l'assistència hospitalària va evolucionar i es va concentrar al Raval. El 1401 es va obrir l'Hospital de la Santa Creu, resultat d'aplegar petits centres repartits dins l'espai urbà. El 1581 s'obrí la Casa de Misericòrdia (1581)</p> <p>També es va transformant el concepte de l'assistència hospitalària (Carbonell): de ser una responsabilitat de la comunitat, amb flexibilitat en l'ús dels recursos assistencials, es va evolucionar amb més pes de control i reclusió.</p>
------------------------------------	---

<p>IMATGE</p>	<p><i>Santa Llúcia repartint almoïna</i>, Bernat Martorell, 1400</p>	 <p>MNAC</p>
---------------	--	--

PEÇA	<p>Llibre dels plànols dels hospital</p> <p>Llibre de Taula (1674): Arxiu Històric de l'Hospital de la Santa Creu i Sant Pau</p> <p>Obrir per hospital de la santa creu</p>
------	---

<p>IMATGE</p>	<p>Mapa amb la ubicació dels hospitals (capital Mediterrània)</p> <p>Demana escanejat d'aquests i inclou la casa de convalescència</p>	 <p>AHSCSP</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Plat charitas, s. XVII</p> <p>Està exposat al mercat del Born</p> <p>N'hi ha més?</p>	 <p>MHCB 21055</p> <p>Ceràmica, dimensions: 5 cm alçada x 29 cm vora x 7,5 cm base</p>

<p>IMATGE</p>	<p>Ferrer Bassa: Saltiri anglocatalà "Obres Misericòrdia", f. 156v. [sl 88], (c. 1346; París, BNF, ms. Lat. 8846).</p>	 <p>Mt 25, 35-36</p> <p>Pro anima mea</p> <p>Ferrer Bassa: Saltiri anglocatalà, "Obres misericòrdia", f. 156v [sl 88] (c. 1346; París: BNF, ms. Lat. 8846)</p> <p>BNF, ms. Lat. 8846</p>
---------------	--	--

1.6.1 Descans i dieta: els brous i les carns d'au

<p>TEXT cartel·la comentada</p> <p>300 cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p>
---	------------------------------

<p>PEÇA</p>	<p>"Estat o pauta que expressa la racció diària [o]rdinària, extraordinària y demás utensilis que corresponen als pobres convalecens y oficials empleats en la present Casa de Convalecència, segons lo que se practica en lo corrent any 1757" (1757).</p> <p>http://www.bnc.cat/fonshistorichsc/detall?id=26409</p> <p>Actualment es troba exposada al pavelló de Sant Salvador del Recinte Modernista.</p>	 <p>Pintura sobre taula, 520 mm d'alçada × 825 mm alçada. fons de l'antic Hospital de la Santa Creu:</p>
-------------	--	---

1.6.2 Dides i nadons a l'hospital

<p>TEXT cartel·la comentada</p> <p>300 cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p>
---	------------------------------

<p>PEÇA</p>	<p>Biberó ceràmica, s. XVII</p> <p>S'ha de restaurar</p>	 <p>MHCB 32791 Ceràmica, 10x15x9 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Nota que acompanyava una nena anomenada Isabel Miquela, deixada a l'hospital el 25 de maig de 1439, tot preguntant que la bategin amb el nom d'Isabel. Es conserva a la bossa de la coberta de pergamí del llibre 4 d'expòsits de l'hospital.</p>	 <p>AHSCSP Expòsits, dides. Expòsits, llibre 4</p>

<p>PEÇA Pot substituir el llibre</p>	<p>Llibre de privilegis de l'Hospital de Sant Pau i la Santa Creu. Privilegi del rei Ferran I en favor de les dides que alleten nadons de l'Hospital de la Santa Creu. Any 1413. Pergamí</p>	 <p>AHSCP 01-G08-VIII.8-L01, f. 40v-41r</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Llibres d'expòsits 26 llibres (1407-1853) Tots els llibres es troben descrits i digitalitzats en línia, on a més s'hi detallen els objectes dels expòsits que inclouen. Aquí la fitxa del primer: http://santpau.molecula-gia.com/index.php/lilibre-registre-de-seguiment-dexposits-amb-index</p> <p>Llibres d'infants de l'hospital que es conserven a l'Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau i la Santa Creu de Barcelona mitjançant senyals que després permetessin reconèixer al nadó, el cert és que pocs pares tornaven a buscar la criatura: En el llibre d'infants 3 (1426-1429), només un 7.6% dels pares van recuperar les seves criatures amb posterioritat. En el llibre d'infants 4 (1435-1439) aquest percentatge puja al 12%.</p>	 <p>Arxiu Històric de l'Hospital de Sant Pau i la Santa Creu Paper enquadernat amb pergamí, 295 mm d'alçada x 225 mm d'amplada</p>

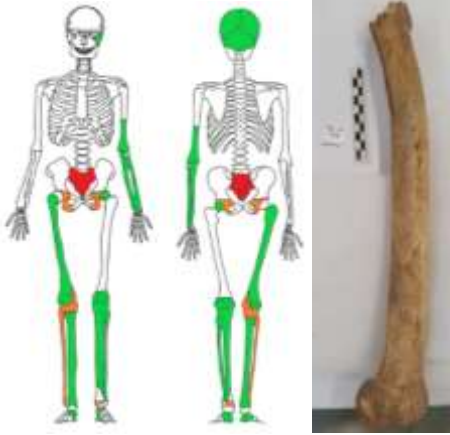
1.7. Llums i ombres d'un model: dèficits, excessos i salubritat (malaties i patologies dentals)

<p>TEXT SUBÀMBIT 600 cc</p>	<p>(pendent de redactar) Laura Castells</p> <p>Quan fallava la sostenibilitat alimentària apareixien caresties, fams i epidèmies i es posaven de manifest els límits de les accions municipals. D'una banda, impulsaven noves atribucions municipals (després de les fams de 1333, o la pesta de 1348 hi hagué un reforç de drets i privilegis del Consell), de l'altra mobilitzaven recursos per tal d'atendre la salut i la cura de les persones.</p>
---------------------------------	---

<p>PEÇA</p>	<p>Can Cadena UF28 (UE87) Mandíbula d'individu jove amb lesions carioses, s. XVII (Can Cadena)</p>	
-------------	---	--

PEÇA	<p>Can Cadena UF6 (UE24) Adult femení, 30-34 anys, 1,6m d'alçada, brucelosi/tuberculosi</p>	 A photograph showing two human skeletons lying in a shallow, earthen burial pit. The skeletons are positioned side-by-side, facing the same direction. The bones are light-colored and appear to be in good preservation. The surrounding soil is a mix of brown and tan.
PEÇA	<p>Can Cadena UF34 (UE106) Juvenil (17-20 anys), masculí, Hipoplàsia d'esmalt i lesions carioses</p>	 A photograph of a single human skeleton lying in a burial pit. The skeleton is positioned horizontally, facing left. The bones are dark and appear to be in good preservation. The surrounding soil is a mix of brown and tan.

<p>PEÇA</p>	<p>Can Cadena UF41 (UE152) Adult, masculí, 1.61m d'alçada, DISH</p> <p>Sencer en una fotografia</p>	
<p>ESTUDI Laura Castells En cartel·la Veure quin</p>	<p>Jardins de Rubió i Lluch UF3 (6018) Estudi d'individu adult amb lesions carioses i pèrdua massiva de dents, s. XV (Jardins de Rubió i Lluch)</p>	

<p>ESTUDI</p>	<p>Septimània 12 Individu juvenil, 15.5 – 16.5, preservació no gaire bona, Lesions carioses, hipoplàsia d'esmat i pèrdua massiva de dents</p>	
<p>ESTUDI</p>	<p>Caputxes 115 Individu adult, probable masculí, preservació mitja, probable raquitisme</p>	

<p>ESTUDI</p>	<p>Sant Cugat del Rec M3 Individu adult, masculí, MLE 17 (17.4 – 33.6), hipoplàsia d'esmalt</p>	
<p>PEÇA</p>	<p><i>Concordie apothecariorum Barchinone in medicinis compositis Liber feliciter incipit</i>, imprès. Carles Amorós, Barcelona, 1511.</p> <p>CONCÒRDIA dels APOTECARIS de BARCELONA 1511 «Comença feliçment el llibre de la Concòrdia dels apotecaris de Barcelona sobre les medicines compostes.» - 1ª Farmacopea editada a la Península Ibèrica i la 2ª d'Europa després de la florentina Ricettario fiorentino 1498. – Consta de 309 receptes, la meitat de fórmules de metges i apotecaris medievals. Sortí de la impremta de Carles Amorós el 22 d'octubre 1511. -Homologació de les fórmules compostes de la ciutat de Barcelona. Deixa endarrere</p>	 <p>Museu de la Farmàcia Catalana, Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona.</p> <p>30,5 x 22 x3 cm</p>

	<p>l'elaboració diferent que cada apotecari realitzava. No parla de preus unitaris per fórmula. – Malalties quan s'edita la Concòrdia: • Tipus infecciosos. Causa la majoria desconeguda. “Calenturas pútridas y malignas” Les febres terciàries (cada 3 dies) a causa paludisme. • Lepra; Sífilis; Pesta • Catarro. “A Ceremonial dels magnífics consellers i regiment de la ciutat de Barcelona, més conegut actualment com les Rúbriques de Bruniquer, es llegeix: «en lo any 1580 fou la malaltia del Catarro que cundí tant que dins deu o dotze dies s'emmalaltiren a Barcelona més de 20.000 persones i en moriren molts”. – Infantil: Molta mortalitat al néixer, molts expòsits i desnutrició.</p>	
--	---	--

<p>PEÇA de reserva</p>	<p><u>Concordia pharmacopolarvm Barcinonensivm de componendis medicamentis compositis qvorvm in pharmacopoliis vsvs est : nvper accvrate recognita</u></p> <p>Barcinone : typis Huberti Gotard : expensis Collegii Parmacopolarum, 1587</p> <p>Rating:</p> <p>Accés al contingut: <7700176505_00_0001 – Farmàcia i farmacopees – Biblioteca Patrimonial Digital de la Universitat de Barcelona (BiPaDi) (oclc.org)></p>	 <p>Apotecaris, 1587 AHCB, Biblioteca, B 1587 4º 1, portada 30x21,5x2cm</p>
------------------------	---	--

<p>PEÇA per acompanyar el llibre</p>	<p>Rajola amb adroguers</p> <p>Font: llibre de Garcia Espuche (Drogues, dolços i tabac: Barcelona 1700)</p>	 <p>MUHBA??</p>
--------------------------------------	---	--

B. UN PROVEÏMENT ALIMENTARI COMPLEX

Taula central, segon tram del costat esquerre

TEXT cartel·la comentada 300cc	(pendent) Citar també aquí el mostassaf
-----------------------------------	--

B.1 Els espais: pastim, mercat, carnisseries, peixateria i places del Vi i l'Oli

TEXT cartel·la comentada 300cc	(pendent)
-----------------------------------	-----------

<p>IMATGE</p>	<p>Dibuix d'un home carregant un sac de blat al Llibre de l'administrador de les places (és un detall petit, però tinc l'alta resolució)</p>	 <p>AHCB</p>
---------------	--	--

<p>IMATGE com a fons, en vertical</p>	<p>Dibuix preparatori de la panoràmica de Barcelona des del port, d'Antoon van den Wijngaerde (1563)</p> <p>Mapes i controls de territoris. Vuit Estudis (descarregable pp. 36-37)</p>	 <p>Londres, Victoria & Albert Museum Inventari 8485 foli 10r</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Element escultòric que formava part de l'arquitectura de la capella de Sant Miquel, capella fundada per la confraria dels carnisers de Barcelona</p>	 <p>MNAC ??</p>

PEÇA	L'àngel de la plaça del Blat, 1618	 <p>MHCB 697 Metall; 158 x 107 x 78 cm S'ha de restaurar</p>
IMATGE	<p>Falten peces de mercat: museu del vi o museu de la vida rural</p> <p>Buscar goigs de finals del XVII</p>	

B.2 Mesures i pesos

TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300 cc	(pendent de redactar)
---	-----------------------

IMATGES	<p>Mesurador de gra i bastaixos transportant una bota o tonell. Làpida de l'Església de Santa Maria de Mar (Mònica Martínez em penso que té la alta resolució, perquè crec recordar que les vam demanar per a l'Atles d'Història de Barcelona)</p>	
---------	--	--

<p>PEÇA</p>	<p>Pesal amb l'escut de la ciutat, ? Falta data!</p>	 <p>MHCB 692 (ZF3-P18.1) Metall; Dimensions: 27 x 20 x 33 cm Diàmetre màxim: 20 cm base</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Ponderal, s. XVIII</p> <p>Peça circular de bronze; es poden observar les marques oficials del pes. L'escut de Barcelona, la creu de St. Jordi (o una flor de lis?) i una mena de lletra "X" gòtica.</p> <p>N'hi ha més</p>	 <p>MHCB 24264 Metall, Dimensions: A.: 1 cm; diàm.: 2,3 cm</p>
<p>PEÇA</p> <p>És al Tinell</p>	<p>Ponderal, s. XVI</p>	 <p>MHCB 24265 Metall, Diàmetre: 2 cm x x 0,9 x 0 x 0 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Ponderal, s. XVIII</p> <p>Pes monetari troncopiramidal amb marques de l'afinador oficial FAR/RIOLS, F i PP,,escut de Barcelona i de Mallorca (ç) (castell sobre pals catalans</p>	 <p>MHCB 6418 Metall, Dimensions: 0,9 x 2,1 x 2,16 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Ponderal, s. XVIII</p>	 <p>MHCB, 6460 Metall, Dimensions: 0,9 x 2,1 x 2,17 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Ponderal, s. XVIII</p>	 <p>MHCB 45921 Bronze, fosa, Dimensions: 1,2 x 3,7 x 3,2 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Poderal, XVII</p> <p>té un gravat a la cara superior: l'escut de Barcelona, una "B" i el numeral "IIII". Possible mitja unça de pes medicinal o d'or i plata.</p>	 <p>MHCB 45159 Bronze, Dimensions: 0,9 x 1,7 x 1,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Pes de balança</p>	 <p>MHCB 26052 Pedra Dimensions: 7,5 cm x 5,5 cm x 10 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Pes de balança, s. XVII</p>	 <p>MHCB 26053 Pedra Dimensions: 12,5 cm x 15 cm x 11 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Pes de balança, XVI</p>	 <p>MHCB 26054 Pedra Dimensions: 10,5 cm x 11 cm x 9 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat (amb escut de la ciutat) s. XVII-XVIII</p>	 <p>MHCB 10575 (ZF9-14b) Ceràmica vidriada, 8,5 cm; diàm. Boca.: 10 cm; diàm. Base.: 5,5 cm;</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat (amb escut de la ciutat) s. XVII-XVIII</p>	 <p>MHCB 10573 (ZF9-14b) Ceràmica vidriada; A.: 13,7 cm; diàm. Boca.: 9,3 cm; diàm. Base.: 7,2 cm;</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat per a líquids (amb escut de la ciutat), s. XVII</p> <p>Algunes mesures amb l'escut de la ciutat (triar si n'hi ha alguna que té el senyal d'algun mostassaf, i fer-ho notar) (n'hi ha moltes més...)</p>	 <p>Ceràmica vidriada; 10,3 cm; diàm. Base.: 5,7 cm; capacitat.: 0,539 l. MHCB 20052 (ZF9-14d)</p>
<p>PECES</p>	<p>Mesures</p>	 <p>MHCB ??</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat per a líquids, s. XVII</p>	 <p>MHCB 20049 (ZF9-14d) Ceràmica vidriada; A.: 5,5 cm; diàm. Boca: 2,8 cm; diàm. Base.: 3,5 cm; capacitat.: 0,0618 l.</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat per a cendra</p>	 <p>MHCB 685 (ZF19-3b) Metall; 12,7 x 24,6 x 44 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat per a cendra. Mig quartà</p>	 <p>MHCB 672 (ZF19-3b) Coure; 13,1 x 32 x 22 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat. Mig quartà d'oli</p>	 <p>MHCB 676 (ZF19-3b) Metall; 6,3 x 9,1 x 6,1 cm</p>

PEÇA	gerra de mesurar segle XIV segle XV	 MHCB 19493 ???
PEÇA	gerra de mesurar Mesura per a fruita seca tercer quart segle XVI	 MHCB-2934 ??
PEÇA	gerra de mesurar 1584	 MHCB-663 Coure; 39,1 x 65 x 52,5 cm

<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat. Mig barraló de vi (amb escut de la ciutat) 1820 (n'hi ha d'altres)</p>	 <p>MHCB-682 (ZF19-3a) Metall; 31 x 49 x 31,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesurador de líquids (vi)</p>	 <p>MHCB 42652 (ZF18-9a) Metall;; 87 x 5 x 3 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura de capacitat, s. XV</p> <p>N'hi ha diverses altres, de medievals a la vitrina corresponent del Tinell</p>	 <p>MHCB 16823 (ZF9-14c) Ceràmica vidriada. A.: 18,9 cm; diàm. Boca.: 5,8 cm; diàm. Base.: 8,4 cm;</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Mesura per a fruita seca, 1572</p> <p>N'hi ha més a Zona Franca MHCB-2933 a 2935</p>	 <p>MHCB-2932 ZF18-1a Fusta i metall; 33,6 x 45,7 x 34,1 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mesura d'àrids. Cappatró de tres quartans, 1605</p>	 <p>MHCB-665 (ZF19-3a) Coure; 23,5 x 45 x 37 cm</p>

C. CUINES DE CASA I CUINES DE PALAU

Estris de cuina, preparació de dolços, llibres de cuina, serveis de taula

Taula central, tercer tram del costat esquerre

TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc	(pendent de redactar)
--------------------------------------	-----------------------

AUDIOVISUAL Pantalla+campana	Fundació Alcía Menus medievals i moderns (sense productes americans) Cuina popular (incloure formatges) i cuina de palaus Preparació dels plats? A un costat del vídeo parament de taula i a l'altre, estris de cuina Incloure les receptes – productes medievals (5)	
-------------------------------------	--	--

*SEPARAR LES PECES PER ESTRIS CUINA, SERVEI TAULA, LLIBRES I DOLÇOS

*Incloure imatges en les quals es vegi les peces en ús (cuines, taules parades...) i també olors de menjar

ESTRIS CUINA

*Fora de la vitrina, restitució olla amb olor de menjar

<p>PEÇA</p>	<p>Alfàbia, XIV-XV</p>	 <p>MHCB 19773 Ceràmica, A.:18,5 D.boca:11 D.fons:11,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Albúrnia, XIV</p>	 <p>MHCB 19525 Ceràmica, 20,5 cm Alçada, 10,5 cm Fons x 16 cm Cos x 7 cm Boca</p>

PEÇA	Gerra, s. XIV	 <p>MHCB 19455 Ceràmica, 8 cm boca x 15,5 cm fons Dimensions: 30 x 28,5 cm</p>
PEÇA	Olla, XIV-XV	 <p>MHCB 28868 Ceràmica, 14 x 15 cm</p>
PEÇA	Olla, XIV-XVI	 <p>MHCB 29276 Ceràmica vidriada 18,7 cm x 16,5 cm</p>

PEÇA	Olla, XV - XVI	 <p data-bbox="1182 491 1556 555">MHCB 36266 Ceràmica, 9,5 x 12,5 x 12,5 cm</p>
PEÇA	Setrill, XV - XVI	 <p data-bbox="1182 783 1444 847">MHCB 19804 Ceràmica, 10 x 12 cm</p>
PEÇA	Morter, s. XV	 <p data-bbox="1182 1158 1556 1222">MHCB 36536 (ZF7-24a) Pedra; Dimensions: 21 x 35 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Morter de ceràmica vidriada, s. XVI</p>	 <p>MHCB 36474 (ZF11-16c) Ceràmica vidriada 13,8 x 20,8 cm, 8,3 cm base</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Olla, XVII</p>	 <p>MHCB 18794 14,5 x 20,5 x 21 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>FALTA – NÚRIA Tapadora que encaixi amb una olla</p>	

PEÇA	Poal, XVI	 <p>MHCB 21170 Ceràmica, 11,8 cm peu Dimensions: 35,9 x 22,9 x 22,9 cm</p>
PEÇA	Cassola, XVI-XVIII	 <p>MHCB 40180 Ceràmica, 19,5 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Natura morta amb verdura, gall d'indi, altre aviram i neules, 1720-1755</p> <p>Antoni Viladomat</p>	 <p>MNAC 024278-000 66 x 102 cm</p>
<p>DOLÇOS PEÇA És al Tinell</p>	<p>Neuler ferro forjat, s. XV</p>	 <p>MUHBA ??</p>

<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>Motlles de sucre, ?</p>	 <p>MUHBA ??</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Xaropera, s. XVII</p>	 <p>MHCB 18727 Ceràmica, Dimensions: A.: 27 cm; diàm. Base.: 17 cm.</p>
<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>Receptacle per decantar la bresca de mel, ?</p>	 <p>MUHBA – Tinell 20,7x55cm</p>

<p>LLIBRES PEÇA</p>	<p>Llibre del Coc</p>	 <p>Biblioteca de Catalunya</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Llibre del Sent Soví</p>	 <p>Biblioteca Universitat de Barcelona?</p>
<p>SERVEI TAULA POPULAR</p> <p>Incloure imatges de taules parades de diferents èpoques per acompanyar les peces</p>	<p>Forquilla i culleres fusta pendents</p>	

<p>Incloure olors de menjar, de fonda</p> <p>PEÇA</p>		 <p>MHCB??</p>
<p>PEÇA</p>	<p>FALTA got – Núria</p>	

<p>PEÇA</p>	<p>Escalfeta, XVI - XVII</p>	 <p>MHCB 29421 Ceràmica, 11 cm x 16 cm x 8,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Càntir, XVII</p>	 <p>MHCB 18789 Ceràmica, 6,5 cm peu Dimensions: 19,5 x 12,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Pitxell, XIV-XV</p>	 <p>MHCB 19679 Ceràmica, A.:26,5 A.coll:8 D.boca:10,5 D.màx:17,5 D.fons:10</p>

PEÇA	Servidora, XIV-XV	 <p>MHCB 29405 Ceràmica alç. 8 cm x 27 cm x 2,5 cm</p>
PEÇA	Plat, XVII	 <p>MHCB 36267 Ceràmica, 14 x 3 cm</p>
PEÇA	Plat	 <p>MHCB 29278 Ceràmica, 4 cm x 20,5 cm x 6,5 cm</p>

PEÇA	Escudella	 <p>MHCB 24962 Ceràmica vidriada, 3,5 x 13,5 x 6 cm</p>
SERVEI TAULA LUXE Demandar museu del disseny – reflex metal·lic, s. XVI + estovalla luxe PEÇA		
PEÇA	Cullera, s. XVI	 <p>MHCB 33958 Bronze, 0,8 x 3,2 x 14,3 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Sotacopes, s. XVI-XVII</p>	 <p>MHCB 17185 Vidre, 13,9 x 20,7 x 7,9 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Copa, s. XVI En són 2</p>	 <p>MHCB 17187 Vidre, 6,5 x 10,6 x 4,9 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Copa, s. XVI</p>	 <p>MHCB 17186 Vidre, ???</p>

PEÇA	Copa, s. XVI	 <p>MHCB 35163 Vidre, 16 x 9 cm</p>
PEÇA	Ampolla ?	 <p>MHCB 30592 19,5 x 13 cm</p>
PEÇA	Falta ampolla – Núria busca proposta	

<p>VARIANTS SERVEI TAULA LUXE (en una vitrina a banda, al costat del servei de luxe) PEÇA</p>	<p>Plat decorat, s. XIV</p>	 <p>MHCB 29748 (ZF9-17d) Ceràmica; Diàmetre: 5,6 cm base Dimensions: 4,2 x 16,5 x 0 cm</p>
<p>PEÇA És al Tinell</p>	<p>Escudella decorada, s. XIV</p>	 <p>MHCB 2565 (PR-Tinell) (N'hi ha més, inclosa vitrina Tinell) Ceràmica 5,1 x 12 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Escudella gresala, s. XV</p>	 <p>MHCB 20411 (ZF9-16b) (N'hi ha més de diversos motius) Ceràmica A.: 6,2 cm, diàm. Boca.: 21 cm; diàm. Base.: 8,2 cm.</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Servidora decorada, s. XVI</p>	 <p>MHCB 36483 (ZF11-4c) Ceràmica, Dimensions: 7,5 cm alçada Diàmetre màxim: 22,5 cm vora Diàmetre mínim: 8,4 cm base</p>
<p>PEÇA</p>	<p>plat de luxe barceloní, segles XVI-XVII</p> <p>https://cataleg.museudeldisseny.cat/fitxa/mcb/H386346/?resultsetnav=60242cfecb852</p>	 <p>MCB 63790 Pisa, 6,7 x 36,8 x 13 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Plat decorrat, s. XVII</p>	 <p>MHCB 36493 (ZF11-25g) Ceràmica; Diàmetre mínim: 9 cm Dimensions: 2,8 cm alçada Diàmetre màxim: 21 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Tassa, s. XVII</p>	 <p>MHCB 26903 Vidre, 8,2 x 7,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Vidre, s. XVII</p>	 <p>MHCB 30112 Vidre, 7,8 x 6 x 7,5 com</p>

PEÇA	Vidre, s. XVII	 <p>MHCB 30113 Vidre, 6,8 x 7,8 x 6 cm</p>
PEÇA	Copa, s. XVII	 <p>MHCB 33141 Vidre, 13 x 7 x 7 cm</p>
PEÇA	Cullera, s. XVIII Incloure restitució mànec	 <p>MHCB 40640 Bronze, 10,2 x 3,5 x 1,1 cm</p>

PEÇA	Cullera ?	 <p>MHCB 30359 Metall, 17 x 4,7 x 0,4 cm</p>
PECES	Ampolles, vasos, ?	 <p>Museu arts decoratives Ampolla(45007) Vasos (45011)</p>

<p>IMATGE</p>	<p>Escena d'un convit pintada sobre la porta d'un armari, s. XVIII</p>	 <p>Museu Romàntic de Can Papiol, Vilanova i la Geltrú</p>
---------------	--	---

<p>IMATGE</p>	<p>Del Plafó de la xocolatada (1710) detall de la dreta amb taula parada i pollastre</p>	 <p>MCB 52770-0</p>
---------------	--	--

<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc</p>	<p>Tècniques conservació aliments (pendent de redactar) Gel domèstic, conserves</p>
---	---

<p>PEÇA</p>	<p>Gibrell, s. XV</p>	 <p>MHCB 16817 (ZF9-20a) Ceràmica; A.: 18 cm; diàm. Boca.: 48 cm; diàm. Base.: 14 cm.</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Gibrell, s. XVI-XVIII</p>	 <p>MHCB 36224 (ZF11-11b) 22 x 10,5 x 8 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>FALTA Tupí – Núria</p>	

2 EN TEMPS DEL MUNICIPI BORBÒNIC (1716-1820)

Perímetre, segon tram del costat esquerre, amb proporció d'1/3 del total

TEXT ÀMBIT 900 CC	<p>(pendent de redactar)</p> <p>La guerra de Successió va comportar un llarg setge i la caiguda de la ciutat de Barcelona. Les pèrdues van ser dramàtiques, tant per la pèrdua de vides, com polítiques, per l'abolició de les seves institucions, que van passar a dependre de les autoritats reials.</p> <p>Al llarg del segle hi hagué pressions econòmiques de molta transcendència. D'una banda van començar les iniciatives per part de la corona per alliberar el comerç de cereals i de producció de pa. De l'altra, s'inicià la producció d'indianes. Aquestes primeres fàbriques van transformar l'economia de Barcelona, van portar població i van fer créixer la demanda d'aliments.</p>
IMATGE	<p>Mercat de la Plaça Nova</p> <p>(Dibuix: Alexandre de Laborde, Voyage..., 1806-1820 (Proveir, 275))</p>

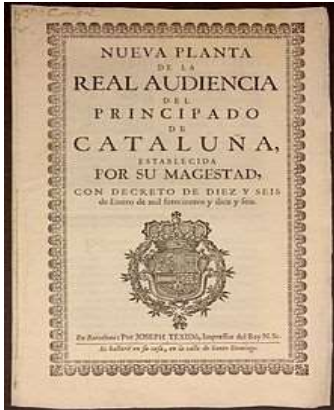

<p>PEÇA OPCIÓ 1</p>	<p>Mapa d'Amèrica de Jean Baptiste Clouet, any 1776, Madrid, Centro Geográfico del Ejército, Índice de mapas y planos históricos de América, n. 68.</p> <p>Només pot sortir emmarcat del Centro Geográfico del Ejército</p>	 <p><i>Imagen 1. Carte d'Amérique divisée en ses principaux pays, Dressée sur les Mémoires les plus récents... Par Mr. P'Abbé Clouet de l'Academie Royale de Rouen, 1776. (Fuente: Ministerio de Defensa. Centro Geográfico del Ejército)</i></p> <p>Signatura Ar.J-T.1-C.2-68 98 x 126 cm</p>
<p>PEÇA OPCIÓ 2</p>	<p>Mapamundi bilingüe francès-castellà de Jean Baptiste Clouet, any 1785</p> <p>https://cartotecadigital.icgc.cat/digital/collection/monregions/id/280/rec/2</p>	

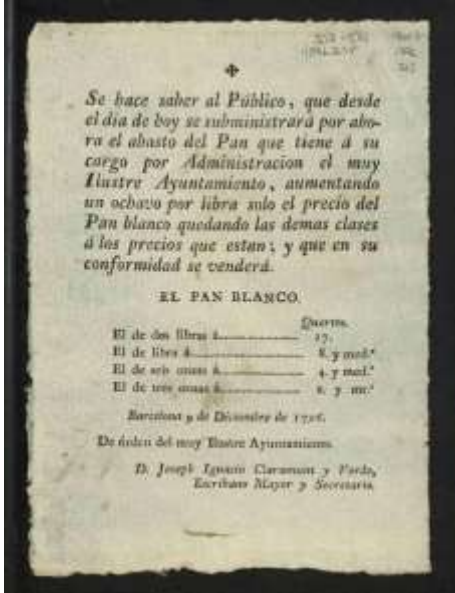
			
--	--	---	--

ICGC, Cartoteca de Catalunya, RM. 100929, 96 x 126 cm. (Existeix una còpia millor conservada a la BNF, però quan a mida original aquesta ja és bastant espectacular, tot i el seus problemes de conservació.)

2.1 L'afebliment de les competències municipals

TEXT SUBÀMBIT 600 CC	(pendent de redactar) La Superintendencia General de Pósitos (1751) i el <i>libre panadeo</i> (1767)
-----------------------------	---

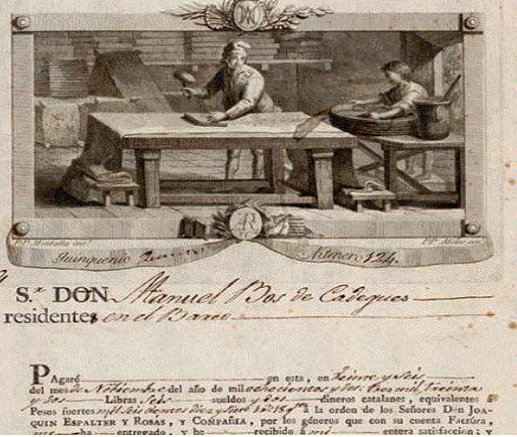
<p>IMATGE</p>	<p>Decret de Nova Planta</p> <p>Cercar part corresponent</p>	 <p>??</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Gravat que reproduïx l'escena de la destrucció dels estendards del Consell de Cent i d'altres institucions barcelonines després de caure la ciutat en 1714</p>	 <p>AHCB, Gràfics, 17892 9,6x8,8cm enganxat sobre cartolina de 16,3x22,5cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p><i>Se hace saber al público que desde el dia de hoy se suministrará por ahora el abasto del pan que tiene a su cargo por Administracion el muy ilustre Ayuntamiento ...</i></p> <p>Fer notar que s'augmenta el preu del pa blanc i es manté el de les altres peces</p>	 <p>Impresos sobre el <i>Pan del público</i>, BC, UPF, pàgina web [se'n poden trobar molts del se xviii] 1796</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Reial cèdula de 1718 que fixa el funcionament del municipi borbònic de Barcelona.</p>	

2.2 La iniciativa civil

<p>PEÇA</p>	<p>Alambí</p> <p>Falten mides i datació</p>	 <p>Vinseum – Museu del vi de Vilafranca 3991</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Mapa del bacallà</p>	 <p>Figura 2. El comerç triangular de bacallà a mitjan segle XVI, segons els viatges de les corbetes.</p> <p>???</p>

<p>IMATGE</p>	<p>Part del Port, dibuixant Moulinier, gravador Baugean, Publicada per Laborde, Paris, 1806</p>	 <p>(tenim alta) AHCB 18062</p>
<p>PEÇA</p>	<p>FALTA Reglamento para el comercio libre, 1778</p>	

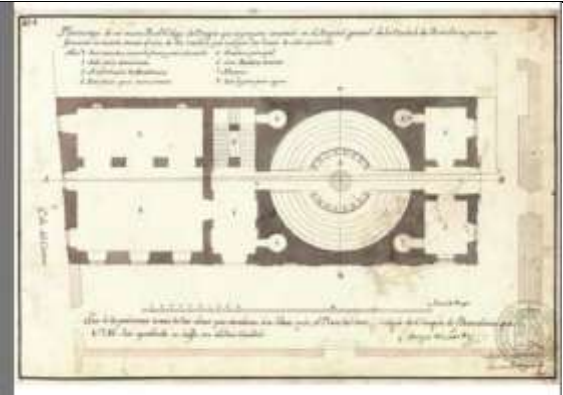
<p>PEÇA</p>	<p>Motlle d'indianes</p>	 <p>MUHBA ??</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Pagaré de Manuel Bos a la fàbrica d'indianes Joaquim Espalter i Rosàs i Cia., amb un gravat que representa un estampador d'indianes. P. P. Moles i P. P. Montanyà, 1802.</p>	 <p>Tenim alta? Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. AHCB – Reg. Doc. Mercantil, núm. 597 (llibre d'indianes, p. 34)</p>

2.3 Millora de la salubritat urbana: la Junta de Santitat i Canvis mèdics i hospitalaris a la Barcelona del segle XVIII

TEXT SUBÀMBIT	(pendent de redactar)
600 CC	

PEÇA	<p>Patent de sanitat de l'any 1721, amb una vista de la ciutat en la qual destaca a primera línia la nova plataforma artillera afegida per protegir l'entrada al port.</p> <p>Convé instal·lar-la amb mirall, perquè es vegi també la part de darrere, on consten els ports pels que ha anat passant el vaixell.</p> <p>Cal restauració: 75€</p>	 <p>AHCB, 1L.XI.2.1_C3_02 31,3x45cm</p>
------	--	--

TEXT SUBÀMBIT	(pendent de redactar) Zarzoso
600 CC	

<p>PEÇA</p>	<p>Bust del dr.Virgili; a les mans porta els plànols del Real Colegio de Cirugia de Barcelona inaugurat el 19 de març de 1764 i del qual va ser fundador i director.</p> <p>Retrat, últim Quart del s. XVIII</p>	 <p>MHCB 782 Ceràmica, Argila, dimensions: 42,5 x 22,4 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Traça de la planta baixa del col·legi de cirurgia, per Ventura Rodríguez.</p>	 <p>Universidad de Santiago de Compostela Falten mides</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Amfiteatre</p> <p>FALTA</p>	<p>??</p>

AL DAVANT DE LA TAULA, AL FONS DE LA SALA

TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc	(pendent de redactar)
--------------------------------------	-----------------------

PEÇA	Vista del mercat del Born, 1775 (presentar en una caixa per poder ampliar/il·luminar determinats espais) Deconstruir el quadre per veure els productes que hi ha- resimbolitzar el quadre en una imatge del s. XXI	 MHCB 10945
PEÇA Fer mosaic de rajoles en relació a l'alimentació	Rajola d'oficis Home que recull fruita, s. XVIII Ceràmica 13,5 x 1,35 cm	 MHCB 1621
PEÇA	Rajola d'oficis Dona munyint 13,5 x 13,5 cm	 MHCB 2093

<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis, s. XVIII Manteguer</p> <p>13,5 x 13,5cm</p>	 <p>MHCB 1508</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis. Pesca. Barca palangrera s. XVIII</p> <p>Ceràmica 13,5 x 13,5 x 1,1 cm</p>	 <p>MHCB 1496 (ZF3-P11.2)</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajola oficis Home carregant sacs</p> <p>13,5 x 13,5 cm</p>	 <p>MHCB 1717</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Rajoles d'oficis Home amb ase</p>	 <p>MHCB 1922</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis Anous tendres</p>	 <p>MHCB 1409</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis Venedor d'aus 13,3 x 13,3 cm</p>	 <p>MHCB 1843</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis Dona amb cistells 13 x 13 cm</p>	 <p>MHCB 1844</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis, s. XVIII Escorxar porc</p> <p>Ceràmica 13'5 x 13'5 cm</p>	 <p>MHCB 1961 (ZF3-P11.9)</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajoles d'oficis, s. XVII Escorxar porc</p> <p>Dimensions: 13,5 x 13,5 x 1,2 cm</p>	 <p>MHCB 1731</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis</p> <p>Carnisser, 13,5 X 13,5 cm</p>	 <p>MHCB 1882</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Rajola d'oficis, s. XVIII Cansalader</p> <p>Ceràmica Dimensions: 13,5 x 13,5 x 1,2 cm</p>	 <p>MHCB 1700 (ZF3-P11.9)</p>
-------------	--	--

D. LA GRAN INNOVACIÓ AMERICANA (excessos nobiliaris, els exemples del baró de Maldà)

Taula central, part final; vídeo instal·lat a la capçalera de la taula

TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc	(pendent de redactar)	
AUDIOVISUAL Pantalla+campana	Fundació Alícia Nous productes Agafar com a exemple el sucre – de l'art als isòtops, passant per la cuina / passa de ser aliment de rics a estar malvist i vinculant als que tenen menys recursos. També és un producte que ajuda a parlar del colonialisme	
PEÇA	Llibre(s) Calaix de Sastre del Baró de Maldà Manuscrit Es pot descriure un àpat, una xocolatada...	Buscar a Biblioteca Catalunya, Arxiu històric... Obrir per una xocolatada

IMATGE/PEÇA	Dona amb davantal d'indiana servint xocolata. Plafó de rajoles de ceràmica. València, segona meitat s. XVIII.	 <p>Museu del Disseny??</p>
PEÇA	Xocolatera 1700-1890	 <p>Ca n' Amat, Museu de Viladecans MUVA 311 Aram i fusta 31 x 10 x 22 cm.</p>

PEÇA	<p>FALTA</p> <p>Llibre recepta xocolata - Fundació Àlicia</p>	
PEÇA	Xicra, XVII-XVIII	 <p>MHCB 40043</p> <p>Porcellana xinesa Imari, decorada amb motius florals en blau, vermell i daurat. Període Kangxi. 8,3 x 5,4 cm</p>
PEÇA	Xicra, XIX	 <p>MHCB 42804</p> <p>Ceràmica, 6,4x6x3,2 cm</p>
PEÇA	<p>Xicra, XVII</p> <p>Actualment, al Born</p>	 <p>MHCB 23959</p> <p>Ceràmica, 6x7,4x 3 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Xicra, XVIII</p> <p>Actualment, al Born</p>	 <p>MHCB 23985 Ceràmica, 6,1x7,4x3,3 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Xicra, XVIII</p> <p>Actualment, al Born</p>	 <p>MHCB 26894 Ceràmica, 6,5x7,3x3 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Xicra, XVIII</p> <p>Actualment, al Born</p>	 <p>MHCB 34093 Ceràmica, 6,6x6,8x3,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Mancerina, XVIII</p>	 <p>MHCB 3371 Ceràmica, 19x5,4 cm</p>

3 EN TEMPS DEL MERCAT LLIURE ESTATAL (1821-1966)

Perímetre, últim tram i tram central del costat dret; amb proporció superior a 2/3 del total

TEXT ÀMBIT 900 CC	(pendent de redactar) 1835 La crema de convents (futurs espais per mercats coberts) 1855 a Barcelona té lloc la primera vaga general obrera al territori espanyol
----------------------	---

IMATGE	FALTA	
--------	-------	--

3.1 La progressiva liberalització capitalista (1766-1855)

TEXT SUBÀMBIT 600 cc	(pendent) La pèrdua de les capacitats proveïdores municipals i la liberalització dels mercats de productes, terres i treball. Els cinc segles de capacitat municipal per intervenir molt directament en el proveïment alimentari, van anar rebent pressions i erosions que van culminar amb la seva final liquidació amb els RD de 1855 de venda dels béns municipals. Els establiments que abans havien servit per fer polítiques alimentàries, com forns, fleques, canmmisseries, van haver de ser venuts en subhastes. Bona part dels ingressos van ser per l'Estat, destinats a reduir el seu deute. Des de mitjan segle xviii, progressiva introducció de liberalització dels mercats a tot l'occident europeu (oposició de les administracions municipals i dels sectors populars)
-------------------------	---

- 1766 lliure comerç de cereals dóna Carles III. Motins a diversos llocs (motí d'Esquilache), com Madrid, Saragossa, València; a Barcelona no, perquè era habitual obrir el mercat de cereals
- A França, el decret del ministre Turgot de llibertat de comerç de grans i de farines (setembre de 1774, després de les males collites de 1773-1774) va donar lloc a violentes protestes a l'entorn de París, conegudes com la "Guerre des Farines" l'abril-maig del 1775
- Al segle XIX van anar-se implantant les mesures liberalitzadores primer en els períodes liberals (1821-23. Trienni Liberal) després en els conservadors (principalment en la dècada moderada de 1845-1855).

Però Barcelona va regular el preu del pa fins avançat el segle XIX

Els Estats van assumir la capacitat d'obrir o tancar mercats (proteccionisme del mercat de cereals castellà, o de la llana de castellà...)

Marc jurídic ja no municipal, sinó estatal (és a dir, subjecte a les lleis aprovades a les Corts espanyoles)

Major representativitat política a l'Estat (elecció masculina restringida des de la Constitució de 1812, segons nivell de riquesa, fins al sufragi universal masculí de 1890; el sufragi femení va ser aprovat l'any 1931, i exercit l'any 1933)

L'augment de representació té la contrapartida de l'erosió de les vies de finançament municipal i la menor capacitat de resoldre conflictes socials

Progressivament, a tot Europa, es van anar posant límits al lliure comerç, amb controls econòmics i proteccions socials. Les polítiques de serveis públics van consolidar-se després de la Segona Guerra Mundial amb el sistema conegut com Estat del Benestar

<p>PEÇA</p>	<p>Constitució 1812</p> <p>falta</p>	 <p>Biblioteques UPF /UAB</p>
-------------	---	--

3.2 L'expansió del ferrocarril i el mercat espanyol de cereals

<p>TEXT</p> <p>SUBÀMBIT</p> <p>600 cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>Per la seva banda, l'Estat va assumir en exclusiva les funcions proveïdores, que va combinar amb les de construcció de les institucions econòmiques i polítiques centrals.</p> <p>Un esforç important va anar destinat a la construcció del mercat espanyol de cereals.</p> <p>Amb el ferrocarril va augmentar enormement la capacitat i distància de transport de productes. Va ser el moment de la construcció del mercat espanyol de cereals, afavorit per la prohibició de les importacions (constricció estatal de la llibertat de comerç)</p> <p>Les necessitats de Barcelona –primera ciutat industrial- van orientar la construcció de la xarxa ferroviària del segle XIX. A Barcelona arribava blat per ferrocarril, rebaixant el preu del transport. Era un blat subvencionat per l'Estat.</p> <p>Als anys 1930 es mantenia la importància de l'arribada de productes cerealística cap a Barcelona (un 91% arribava per ferrocarril; el 42% procedia de Castella, seguien en importància Aragó, Navarra i Extremadura.</p> <p>Amb l'aparició de nous productes, sobretot la patata, el cereal va disminuir la seva importància. Amb tot, depenia del mercat espanyol i arribava sobretot per ferrocarril</p>	
<p>IMATGE</p>	<p>Locomotores de vapor maniobrant a l'estació de França de Barcelona, s. XIX.</p> <p>O similar</p>	 <p>AFB (Proveir, p. 352)</p>

PEÇA

Viaducte del Buxadell a la línia de Saragossa, situat a tocar de l'estació d'Olesa
Eusebi Planas Franquesa, 1859

AHCB 05624
46x61,5cm

<p>PEÇA</p>	<p>Plano general del Ferrocarril de Barcelona a Zaragoza. Año 1858</p>	 <p>AHCB 05884 70x98,5cm</p>
<p>IMATGE</p>	<p>La xarxa de línies de ferrocarril, construïdes entre 1848 – Barcelona-Mataró- s’anà ampliant al llarg del segle XIX. La línia de traç gruixut correspon a les línies construïdes entre 1878 i 1895, que va escurçar el recorregut per portar blats de la Meseta septentrional castellana cap a Barcelona</p>	 <p>Pere Pasqual (llibre Proveir)</p>

<p>PEÇA (com a preludi) juntament amb gràfica associada als carruatges</p>	<p>Esbós per un cartell comercial de lloguer de carruatges 1820-1849</p>	 <p>MHCB 7606 (actualment a AHCB, Gràfics, reg. 19335) Aquarela; 9 x 14,7 cm.</p>																								
<p>IMATGE</p>	<p>Ferrocarril Barcelona-Saragossa-Pamplona</p> <p>Fitxa amb fotografia de les locomotores mamut de la línia Barcelona-Saragossa en 1862. Àlbum de la companyia del Norte</p> <p>https://www.agrupament.cat/albumrenfe/locomotores-i-tenders-030-2004-030-2012/</p> <p>Més a: http://trenesytiempos.blogspot.com/2020/05/la-traccion-vapor-en-renfe-ix-las.html</p>	 <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">TENDER</th> <th colspan="2">MAQUINA Y TENDER</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Peso:</td> <td>12.000 Kg.</td> <td>Peso de la locomotora y tender en conjunto:</td> <td>24.000 Kg.</td> </tr> <tr> <td>Longitud:</td> <td>12,00 m.</td> <td>Longitud de la locomotora:</td> <td>10,00 m.</td> </tr> <tr> <td>Altura:</td> <td>2,50 m.</td> <td>Altura de la locomotora:</td> <td>2,50 m.</td> </tr> <tr> <td>Profundidad:</td> <td>1,50 m.</td> <td>Profundidad de la locomotora:</td> <td>1,50 m.</td> </tr> <tr> <td>Distancia entre ejes:</td> <td>3,00 m.</td> <td>Distancia entre ejes:</td> <td>3,00 m.</td> </tr> </tbody> </table>	TENDER		MAQUINA Y TENDER		Peso:	12.000 Kg.	Peso de la locomotora y tender en conjunto:	24.000 Kg.	Longitud:	12,00 m.	Longitud de la locomotora:	10,00 m.	Altura:	2,50 m.	Altura de la locomotora:	2,50 m.	Profundidad:	1,50 m.	Profundidad de la locomotora:	1,50 m.	Distancia entre ejes:	3,00 m.	Distancia entre ejes:	3,00 m.
TENDER		MAQUINA Y TENDER																								
Peso:	12.000 Kg.	Peso de la locomotora y tender en conjunto:	24.000 Kg.																							
Longitud:	12,00 m.	Longitud de la locomotora:	10,00 m.																							
Altura:	2,50 m.	Altura de la locomotora:	2,50 m.																							
Profundidad:	1,50 m.	Profundidad de la locomotora:	1,50 m.																							
Distancia entre ejes:	3,00 m.	Distancia entre ejes:	3,00 m.																							

<p>IMATGE</p>	<p>Fotografies fetes per Joan Martí Centelles l'any 1874, Arxiu Nacional de Catalunya</p> <p>Estació de Saragossa (actual estació del nord)</p> <p>http://museunacional.cat/ca/colleccio/estacion-de-zaragoza/joan-marti/214376-000</p>	 <p>Arxiu Nacional de Catalunya</p>
---------------	--	--

3.3 Pa i treball: condició obrera i lluita social

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 CC</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>Primeres indústries al segle xviii: les indïanes</p> <p>Immigració</p> <p>Ocupació del Raval, dels prats propers – El Raval es va convertir en el barri industrial i obrer</p> <p>Barcelona ciutat industrial. El crit de les protestes ja no és solament per demanar pa a preu just, sinó “pa i treball”, mentre a la península encara es cridava “pan barato”.</p> <p>La industrialització tèxtil converteix el salaris en un condicionant dels nivells de vida, més important que els preus. Ma d’obra tèxtil majoritàriament femenina</p> <p>Les crisis més greus apareixen amb l’atur obrer.</p>
------------------------------------	---

	<p>El 25 jul 1835 crema del convent de Sant Josep i altres (carmelites calçats, els dominics, els agustins i els trinitaris).</p> <p>L'agost, la nit del 5 al 6 d'agost la fàbrica Bonaplata, situada al carrer Tallers –en el Raval-, fou assaltada i incendiada. Era la primera indústria de vapor a l'estat espanyol, implantada dos anys abans</p> <p>Confrontació social durant dècades. Demanes de llibertat d'associació (els primers sindicats obreres són de 1840, però van patir repetides prohibicions)</p> <p>1916, vaga de dones pel carbó i elsqueviures (Bengoechea)</p>
--	---

PEÇA	<p>Gravat de la crema de convents de 1835</p> <p>La ciudad se convierte en un mar de llamas. / ¡O IRAS Y ABOMINACIONES DE LOS HOMBRES!</p>	 <p>AHCB, Gràfics, reg. 18742 AHCB3-230/5D76 15x22,5 cm</p>
------	--	---

PEÇA	<p>La Patuleia. Bullanga del 5 d'agost del 1835</p> <p>pintura d'Antoni Ferran i Satayol (també atribuïda a Josep Arrau) que representa el motí popular de 5 d'agost de 1835 (1835-1845)</p>	 <p>MHCB-817 103.5 x 130 x 8 cm 85 x 112.5 cm</p>
------	--	--

3.4 Obra pública, fora muralles i la desamortització

<p>TEXT</p> <p>SUBÀMBIT</p> <p>600cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>Referència Desamortització</p> <p>Referència a Cerdà</p> <p>La densitat de la ciutat de Barcelona, dins les muralles, i l'augment de població havia fet necessari ordenar les places de venda d'aliments; el 1827 el govern de Barcelona van fer un projecte per ordenar un mercat en la Rambla.</p> <p>La pèrdua de mitjans propis impulsa els ajuntaments a trobar noves vies de control sobre el proveïment alimentari i nous recursos.</p> <p>En moments de crisi industrial, es posa en marxa una política municipal d'obra pública per minorar l'atur obrer.</p> <p>A partir de finals dècada 1850: enderroc de l'obsolet Palau del governador, completar l'obertura del carrer Ferran, obrir el carrer Princesa, acabar els mercats d'Isabel II (Santa Caterina) i de Sant Josep (Boqueria), actuar en les muralles</p> <p>Resultats positius per a diferents reptes:</p>
--	--

-bossa de població obrera que evita l'atur i pot ser novament contractada (acció sobre la contenció salarial)

-incentiu per a sectors propietaris i inversors (ells mateixos possibilitaven els emprèstits municipals) i per a l'activitat constructives

Amb la construcció de mercats:

-s'ordenaven i es concentraven els espais de venda d'aliments

-es construïa un sistema propi d'ingressos, independent de les directrius estatals, a partir dels ingressos dels arrendaments de les parades de mercat (en el funcionament habitual, els ingressos eren superiors a les despeses)

-es recuperava una preeminència en l'espai de la lliure competència en el mercat alimentari, pel fet de disposar d'unes instal·lacions pròpies

-es posaven les bases per a una nova manera d'intervenció i control econòmic i higiènic sobre el mercat alimentari indirectament, aquesta intervenció en els mercats, actuava sobre les altres botigues de queviures

Pla Cerdà reserva espais per a mercats. Els primers mercats amb edifici específic. Cronologia:

Sant Josep (inici de les obres el 1840), conegut com la Boqueria, perquè era al davant de la zona de la Rambla on arribaven els rams

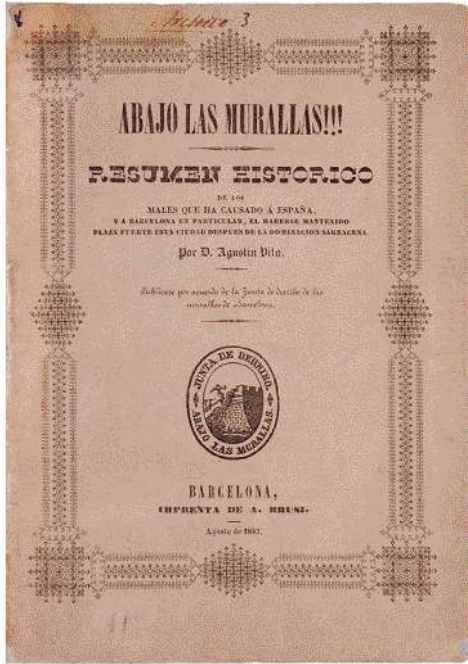
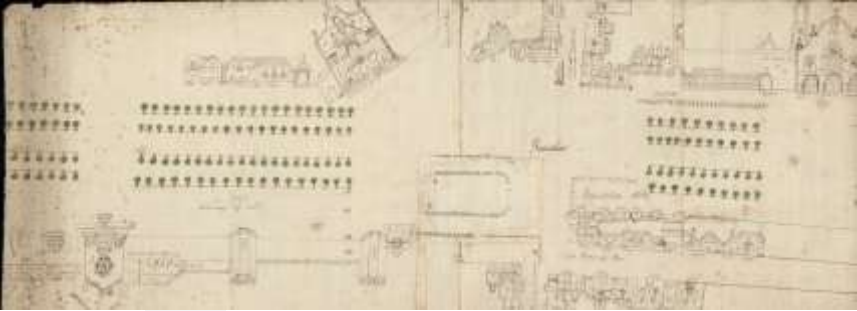
-s'escorxaven els bocs, en un pla que també acollia la venda de productes alimentaris. El Mercat de Sant Josep era descobert, rodejat d'un gran pòrtic (la coberta és de 1914)

Santa Caterina (Josep Buixareu, 1847). El primer mercat cobert.

Després de la Revolució de 1868, es recupera la política de construcció de mercats (ara amb estructura metàl·lica)

El Born (Josep Fontseré, 1876). De ferro (La Maquinista Terrestre i Marítima), en el Passeig de l'Esplanada. Obert el 1878, primer minorista, després mercat central de fruites i verdures (1921). S'hi havia de traslladar l'antic mercat de la plaça del Born

	<p>Cap al 1856, el Born concentrava una tercera part dels venedors (Cerdà)</p> <p>Sant Antoni (Antoni Rovira i Trias, inici de les obres el 1879, inaugurat el 1882). El primer mercat fora muralles-sobre les restes del baluard de Sant Antoni i de ferro. S'hi havia de traslladar el mercat de la plaça del Padró</p> <p>Cap al 1856, sant Josep concentrava un 45% dels venedors (Cerdà)</p> <p>El 1872, l'ajuntament acordà un 25% d'augment del lloguer de les parades, rebutjat per les venedores de verdures que deixen d'anar al mercat durant uns dies</p> <p>Els venedors del mercat de la Revolució es van oposar a l'obertura del mercat de l'Abaceria, a Gràcia, fins que l'Ajuntament els va garantir lloc en la nova estructura (1892-1912)</p> <p>Nous productes, nova tipologia comercial</p> <p>Els mercats són un sistema de relacions econòmiques i socials de barri</p> <p>Els mercats es complementen amb un sistema de botigues que s'ubiquen a l'entorn</p> <p>En aquesta activitat les dones hi tenen un paper primordial</p> <p>Primer terç del segle xx: Nous mercats coberts i millores en els antics (cas Boqueria o Sant Antoni)</p>
--	--

<p>IMATGE</p>	<p>Escanejar el logo de JUNTA DE DERRIBOS ABAJO LAS MURALLAS</p>	 <p>AHCB??</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Plànol del projecte del mercat de la Rambla, 1827</p> <p>Col·locar a paret – es pot emmarcar?</p> <p>Cal restauració: 50€</p>	 <p>AHCB, reg. 02818 44x124,5cm</p>

<p>IMATGE</p>	<p>Fotografies fetes per Joan Martí Centelles</p> <p>Gran Via (Eixample en procés d'urbanització)</p> <p>http://museunacional.cat/ca/colleccio/gran/joan-marti/219881-013</p>	 <p>ANC</p>
---------------	--	--

3.5 Mercats coberts sobre antics convents

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 CC</p>	<p>(pendent de redactar)</p>
------------------------------------	------------------------------

<p>PEÇA</p>	<p>Plànol de Barcelona en 1880 (projecte de reforma amb mercats)</p> <p>Col·locar a paret</p> <p>Es pot emmarcar?</p> <p>Cal restauració: 150€</p>	
-------------	--	--

		 <p>AHCB, 02974 97,5x151,5cm</p>
PEÇA	Vista del claustre del convent de Santa Caterina, 1800-1844	 <p>MHCB 7091 (actualment a AHCB, Gràfics, reg. 19227) Aquarela; 25,2x33cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Claustre de Santa Caterina, Gravat publicat el 1826/1832</p>	 <p>AHCB 12441 20,2x12,5cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Claustro de Santa Catalina en Barcelona, gravat</p> <p>Cal restaurar: 50€</p>	 <p>AHCB, reg. 18874 24,1x16,1cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Primera pedra del mercat de Santa Caterina 1844</p>	 <p>MHCB-30720 (ZF1-109) Pedra; 29 x 46,5 x 44,5 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Tub de plom de la primera pedra del mercat de Santa Caterina, 1844 + monedes</p> <p>També diari on hi diu tot el que hi havia dintre del tub</p>	 <p>MHCB-30699 (OA-08. Governança) Plom; 34,8 cm alçada Diàmetre màxim: 10,5 cm tub 2,8cm alçada tapa Diàmetre màxim: 11,2 cm tapa</p>
<p>PECES</p>	<p>Monedes a l'interior del tub</p>	 <p>MHCB-30330 MHCB-30331 MHCB-30332 MHCB-30333 MHCB-30334 MHCB-30335 MHCB-30336 MHCB-30337 MHCB-30338 MHCB-30339 MHCB-30340 MHCB-30341 MHCB-30342 MHCB-30343 MHCB-30344</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Esfera del rellotge del mercat de la Boqueria, 1907</p> <p>(També tenim la campana i els pesos)</p>	
-------------	--	--

		 <p>MHCB 12882 (ZF3-58) Metall esmaltat; 91 cm diàmetre, 207x125 estructura 205 suport /pesos 85</p>
PEÇA	Parada d'aviram del mercat de Sant Josep-Boqueria (reixa), s. XX?	

MHCB 45617 (ZF1-126c)
Metall, 325X195 cm

<p>AUDIOVISUAL Pantalla+campana</p>	<p>Mercats de ferro. La Maquinista i la modernització de Barcelona</p> <p>https://ajuntament.barcelona.cat/somdemercat/ca/continguts/mercats-de-ferro-la-maquinista-i-la-modernització-de-barcelona</p>	
---	---	---

3.6 Nous agents

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 CC</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>El paper de la Mancomunitat: La Mancomunitat concedí beques als EUA i Canadà el 1919-20 per estudiar els sistemes d'exploració dels arbres fruiters, i de l'envasat del producte en conserves alimentàries i altres processos industrials d'aprofitament hortofrutícola...</p> <p>Una horticultura científica i comercial que anuncia una nova manera d'entendre l'alimentació en el context de la societat capitalista</p>
------------------------------------	---

<p>PEÇA</p>	<p>IV CONGRESO NACIONAL DE RIEGOS – BARCELONA, MAYO DE 1927. TEMA: COMUNIDADES DE REGANTES: FACILIDADES PARA SU CONSTITUCIÓN Y BUEN RÉGIMEN</p> <p>https://bvpb.mcu.es/es/consulta/registro.do?id=440693</p>	 <p>MHCB 7277</p> <p>Metall – Dimensions: 5,2 x 5,3 x 0,7 cm ZF19-25c</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Instituto Agrícola Catalán de San Isidro <i>Revista de agricultura práctica, economía rural, horticultura y jardineria</i>, Tomo 1 any 1953</p> <p>Hemeroteca R 1852 8 / 1858 4</p>	 <p>24x16,5cm tancat I amb obertura de 90º 24x23cms</p>

IMATGE	Volums del congres en pdf: https://bvpb.mcu.es/es/consulta/registro.do?id=440693	 <p>En el volum III del congres del 1927</p>
IMATGE	Acció Escola Superior d'Agricultura	 <p>AFDB?</p>

<p>PEÇA/IMATGE</p>	<p>Mancomunitat mapa de carreteres</p>	 <p>??</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Cartell Escola Superior d'Agricultura. Mancomunitat de Catalunya</p> <p>Cal restauració: 200€</p>	 <p>AHCB, Gràfics, reg. 23915 50x69,7cm</p>

PEÇA	falta	Francesc Darder i el parc de la Ciutadella com a espai d'exhibició i conreu de noves espècies de peixos amb els quals es van repoblar els rius catalans...
PEÇA	falta	Quadres biològics en cera i paper maché, del 1910s, consultar el fons del MNACTEC procedents del extint "Museu de Patologia i Terapèutica Vegetal" (1911 i després a l'Escola Superior d'Agricultura que serveixen per mostrar plagues autòctones i paràsits importats que van afectar determinats conreus, la legislació que apareix en aquest període (Llei de plagues 1908), l'ús de tòxics plaguicides (segurament al MUHBA hi haurà alguna sulfatadora o DDT) i l'aparició dels enginyers agrònoms...
PEÇA	Falta	Exemplars de la revista Agricultura. Revista agrícola catalana, publicada pel Servei d'Arbres Fruiters de Catalunya...1920s Altres publicacions divulgatives dels Serveis Tècnics d'Agricultura (com fer bons olis, etc)
PEÇA	Pharmakoteka UB Zarzoso + Barceló	

3.7 Higienisme i control alimentari

El cos de veterinaris, l'escorxador i els laboratoris municipals

Merda urbana – clavegueram

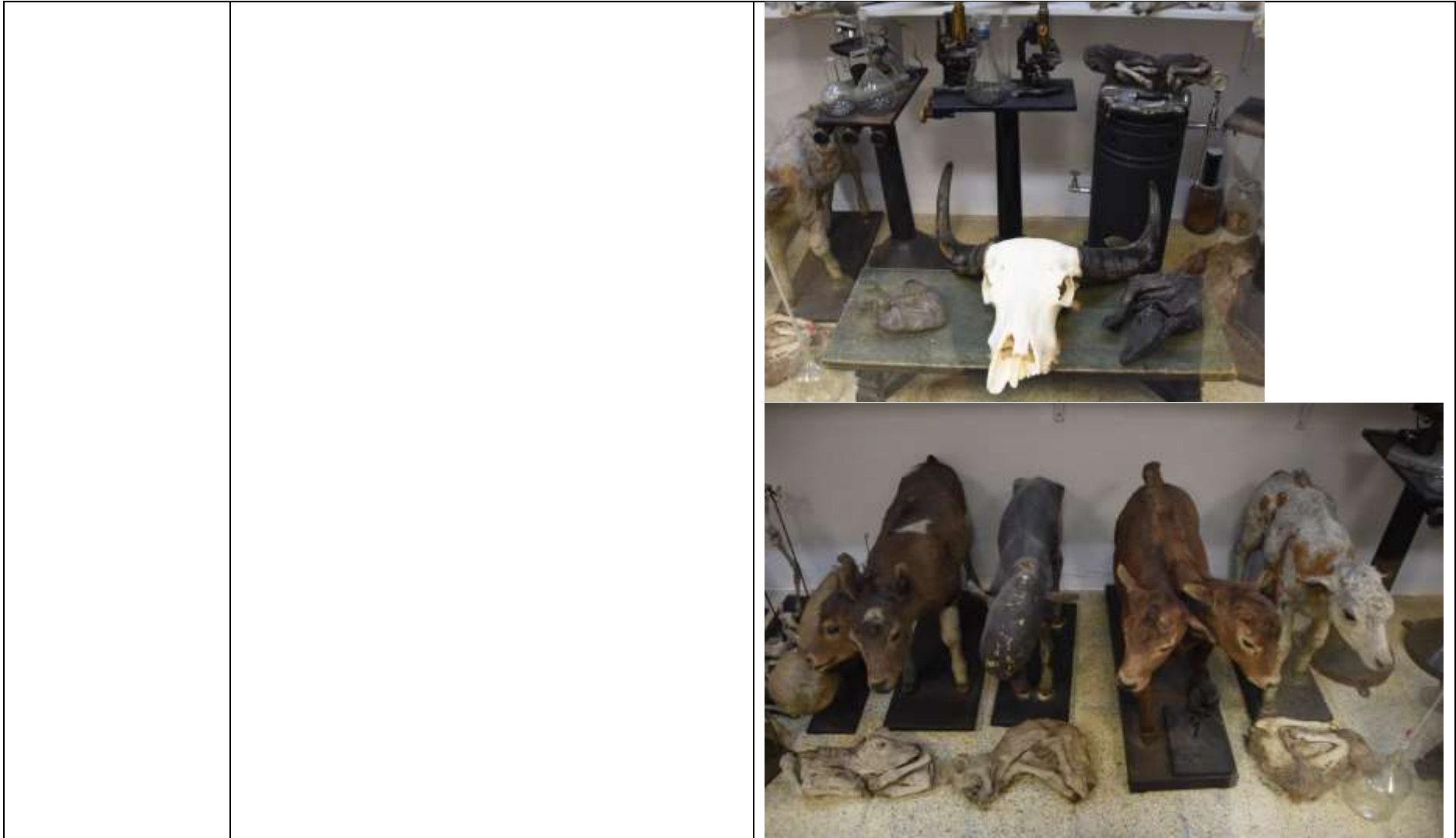
De la iniciativa municipal a l'estat. La primera legislació alimentària estatal: Reial Decret de 1908

TEXT SUBÀMBIT	(pendent de redactar)
600 CC	Zarzoso + Barceló Topografies hospitalàries L'estat modern parteix de normatives municipals / barcelonines

PECES Vitrina amb cartel·la comentada	Utilatge científic i de laboratori Veterinaris – escorxador Cal restaurar	
--	---	--

		 <p data-bbox="1160 879 1339 906">62x44x42 cm</p>
--	--	--

		 <p>Control triquinosi 60x40x40 cm</p>
--	--	--

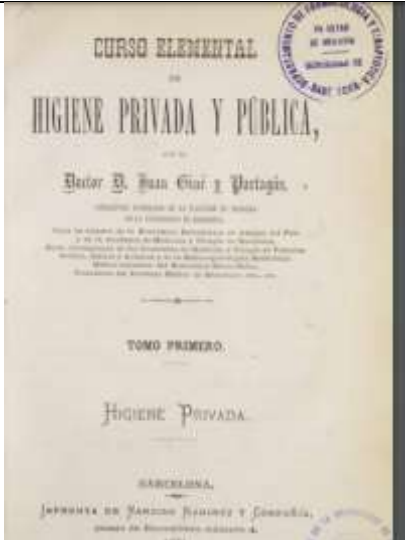

			
			

			
IMATGE	Fotografia de l'escorxador general de Barcelona (1897), inaugurat el 1891 al barri d'Hostafrancs	 <p>AMDS4-492</p>	

TEXT cartel·la comentada	(pendent de redactar) Merda urbana - Higienisme – clavagueram
300 CC	Manuel Guàrdia ho té ben estudiat (vídeo Oliva Artés) Salaris dignes

PEÇA	Monlau, Elementos de higiene pública, 1847	 <p>AHCB Biblioteca, B 1847 12º 51 18,5x12x5cm</p>
------	--	---

<p>PEÇA</p>	<p>Pedro García Faria, Proyecto de Saneamiento del subsuelo de Barcelona, 1891</p>	 <p>Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya, RC2702_04 També AHCB</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Font Mosella, Joaquim, Consideraciones sobre los inconvenientes que irrogan a la salud de los jornaleros y a la pública de Barcelona las fábricas, en especial las de vapor, y sobre las ventajas de trasladarlas a la llanura, Barcelona : Imprenta y Librería Politécnica de Tomás Gorchs, 1852</p> <p>Cal restauració: 50€</p>	 <p>AHCB, Biblioteca, B 1852 8º op. 10 21,3x15x0,5cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Joan Giné Partagás , Curso elemental de higiene privada y pública, Barcelona, Libr. De Juan Bastinos é hijo, 1871-1872, vol. I.</p>		
<p>PEÇA</p>	<p>Cartell La Academia de Higiene de Cataluña recomienda eficazmente a todos la necesidad imperiosa de destruir las moscas, 1914</p>		

AHCB, Biblioteca, B 1871 8º 9
22x15x2,5cm

AHCB, Gràfics, reg. 30276
98,5+3,8 banda superior de subjeccióx70cm

PEÇA	FALTA Afegir alguna peça/imatge vinculada amb enfermetat vinculada amb el menjar (tifus, 1914)? Expo casa de l'aigua ?	
------	---	--

3.8 Alimentació infantil. Mancomunitat i II República

TEXT SUBÀMBIT 600 CC	(pendent de redactar) Zarzoso + Barceló	
-----------------------------	--	--

IMATGE	Zarzoso + Barceló	
PEÇA	FALTA Recepta d'un metge del Poblenou que recomana 1 cuixa de pollastre a una pacient	Arxiu Històric del Districte de Sant Martí
IMATGES		

<p>PEÇA</p>	<p>Ampolla 'La panacea de Tomas Corell es la salvacion de los niños en la denticion'</p>	 <p>MUHBA??</p>
<p>PECES Fer un prestatge amb una bona tria de peces (pastilles, pots...) com una farmaciola</p>	<p>Pharmakoteka UB</p>	

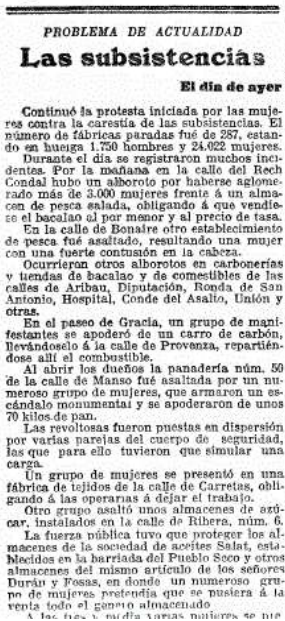

<p>PECES per prestatge-farmaciola</p>	<p>Fons Mercè Renom</p>	 <p>Suppositoires Midy: 10 x 6,5 x 2,5 cm Pastillas Aspaimé (primera referència 1921): diàmetre: 5,5 cm Veritables grains de Santé du docteur Franck 2,5 cm (diàmetre, 3,5 cm) Pastilles pectorales del G.F. Merino é Hijo (anys 20): 6,5 cm (diàmetre 2,5 cm) Calcium Sandoz (des de 1929): 9 x 7 x 2 cm</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Restaurant de la Maternitat per a dones embarassades. A la paret hi ha penjats cartells amb consells per les dones amb criatures, 1912. Frederic Ballell. AFB</p>	 <p>AFB?</p>

<p>IMATGE</p>	<p>Detall de la façana de la Lactància Municipal de Barcelona, 1910-1912 © Urbanisme, Hàbitat Urbà – CR POLIS, Universitat de Barcelona</p>	 <p>UB?</p>
---------------	---	--

3.9 Carestia i encariment de subsistències: les dècades convulses del segle xx

<p>TEXT SUBÀMBIT 600 cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>El malestar obrer, expressat en diferents moments, s'agreuja en el context de la guerra europea de 1914-1918, per escassetat de carbó –bàsic per a cuinar i escalfar- i alça de preus alimentaris. L'Ajuntament i el governador civil van decretar una taxació dels preus bàsics, no acceptada pel comerç. El 10 de gener va començar una revolta, per exigir els preus de taxa, amb manifestacions i assalt de botigues i parades de mercat. Va durar dues setmanes i implicà unes 24.000 dones i 1.700 homes.</p>
---------------------------------	--

<p>IMATGE</p>	<p>La Hormiga de Oro, 1918/01/19, p. 6 Hemeroteca Digital. Biblioteca Nacional de España — La Hormiga de oro. 19/1/1918, página 6. (bne.es)</p>	 <p>AHCB ? (pendent de redactar)</p>
<p>TEXT CARTEL·LA 300 cc</p>		<p>El malestar obrer, expressat en diferents moments, s'agreuà en el context de la guerra europea de 1914-1918, per escassetat de carbó – bàsic per a cuinar i escalfar- i alça de preus alimentaris. L'Ajuntament i el governador civil van decretar una taxació dels preus bàsics, no acceptada pel comerç. El 10 de gener va començar una revolta, per exigir els preus de taxa, amb manifestacions i assalt de botigues i parades de mercat. Va durar dues setmanes i implicà unes 24.000 dones i 1.700 homes.</p>

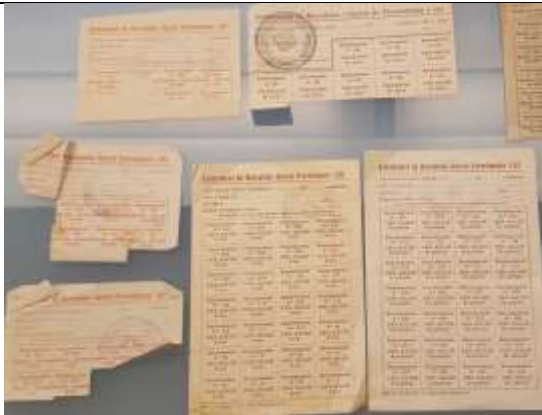
<p>IMATGE</p>	<p>Destacat del primer paràgraf en cartel·la:</p> <p>“Continuó la protesta iniciada por las mujeres contra la carestía de las subsistencias. El número de fábricas paradas fue de 287, estando en huelga 1.750 hombres y 24.022 mujeres”.</p>	 <p>PROBLEMA DE ACTUALIDAD Las subsistencias El día de ayer</p> <p>Continuó la protesta iniciada por las mujeres contra la carestía de las subsistencias. El número de fábricas paradas fué de 287, estando en huelga 1.750 hombres y 24.022 mujeres. Durante el día se registraron muchos incidentes. Por la mañana en la calle del Rech Condal hubo un alboroto por haberse aglomerado más de 3.000 mujeres frente á un almacén de pesca enlada, obligando á que vendiese el bacalao al por menor y al precio de tasa. En la calle de Bonaire otro establecimiento de pesca fué asaltado, resultando una mujer con una fuerte contusión en la cabeza. Ocurrieron otros alborotos en carbonerías y tiendas de bacalao y de comestibles de las calles de Aribau, Diputación, Ronda de San Antonio, Hospital, Conde del Asalto, Unión y otras. En el paseo de Gracia, un grupo de manifestantes se apoderó de un carro de carbón, llevándose á la calle de Provenza, repartiéndose allí el combustible. Al abrir los dueños la panadería núm. 59 de la calle de Manso fué asaltada por un numeroso grupo de mujeres, que armaron un escándalo monumental y se apoderaron de unos 70 kilos de pan. Las revoltosas fueron puestas en dispersión por varias parejas del cuerpo de seguridad, las que para ello tuvieron que simular una carga. Un grupo de mujeres se presentó en una fábrica de tejidos de la calle de Carretas, obligando á las operarias á dejar el trabajo. Otro grupo asaltó unos almacenes de arcén, instalados en la calle de Ribera, núm. 6. La fuerza pública tuvo que proteger los almacenes de la sociedad de aceites Salsat, establecidos en la barriada del Pueblo Seco y otros almacenes del mismo artículo de los señores Durán y Fosas, en donde un numeroso grupo de mujeres pretendía que se mistera á la venta todo el género almacenado. A las tres y media varias mujeres se nie</p> <p>La Vanguardia 1918/01/25, p. 4</p>
<p>Globus amb frase [pot anar per aquí]</p>	<p>“Rebaixa de preus; respecte als preus de taxa”</p>	
<p>PEÇA</p>	<p>Vals de menjadors socials per a pobres, finals segle XIX-principis segle XX</p>	 <p>AHCB, Fons gràfics, Documentació personal 8x4cm (aprox)</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Gravat <i>Los pobres de Barcelona</i></p>	 <p>AHC B 25873 22,4 x 16 cm</p>
-------------	--	---

<p>PEÇA alternativa</p>	<p>Gravat acolorit <i>Los pobres de Barcelona</i></p>	 <p>AHCB 27785 20'3x14 cm</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Menjador Casa de la Misericòrdia</p>	 <p>AFB 78433</p>

<p>TEXT SUBÀMBIT</p> <p>600 CC</p>		<p>(pendent de redactar)</p> <p>Durant la guerra de 1936-1939 reaparegueren les caresties. Malgrat que les institucions intentaren regular la distribució d'aliments, hi hagué acaparament i mercat negre.</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Fotografia del 1936 El Ritz convertit en menjador popular</p> <p>Sota la gestió dels sindicats CNT i UGT, l'hotel Ritz es va convertir en un menjador popular, anomenat Gastronòmic nº 1, i en un hospital de guerra. Com a menjador popular, distribuïa àpats gratuïtament entre la població encara que, degut a la massiva afluència de gent, les racions eren minses. L'any 1938, però, el Ritz va recuperar la seva funció original</p>	 <p>ANC</p>

<p>IMATGE</p>		 <p>Treball, 1938 (1 de maig)</p>
<p>CARTEL·LA</p>	<p>Una sola cartel·la per les dues imatges?</p>	<p>Per fer front a la manca d'aliments, s'organitzaren menjadors populars en diferents barris. Alguns hotels i restaurants van ser reconvertits, com el Ritz</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Targetes i cupons del Plato Único de la Junta Provincial de Beneficencia</p>	 <p>AHCB 28x10,5cm (amb possibilitat de doblegar a 16cm) 10,8x15,5cm</p>

PEÇA	Racionament durant la Guerra Civil, Cupons de la Generalitat (patates, carn i ous)	 <p>AHCB 7'2x11,5cm</p>
PEÇA	Racionament durant la Guerra Civil, Cupons de l'Ajuntament (carn, sucre, arròs, oli, ous i patates)	 <p>AHCB 10,5x10,5cm 9x13,7cm 8,5x10,5cm 7x11cm 16,5x11cm 16,5x11cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Cartell dels Socors Roig Internacional denunciant l'acaparament d'aliments i l'especulació.</p>	 <p>Universitat de Barcelona. Biblioteca Pavelló de la República. C-279 (46-43-2) 30 x 50 cm</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Bombardeigs de Barcelona i refugis</p> <p>Arxiu fotogràfic de bombardeigs durant la Guerra Civil Espanyola (1936-1939). Departament de Justícia (gencat.cat)</p>	 <p>Bombardeig de Barcelona, 1938 (13 de març) Centre d'Història Contemporània de Catalunya, ref. 011, 013, 020.</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Cartell refugi, 1936?</p>	 <p>Col.lecció Cartells del Pavelló de la República (UB); F-2663 33 x 47 cm</p>
<p>PECES</p>	<p>Llaunes – refugi</p>	 <p>MHCB?? Fer tria de 4/5 llaunes</p>
<p>CARTEL·LA 300 CC</p>	<p>Una sola cartel·la?</p>	<p>Quan sonaven les sirenes que avisaven dels bombardeigs, la gent corria cap els refugis amb els aliments que tenia a ma</p>
<p>TEXT SUBÀMBIT 600 CC</p>		<p>Pendent de redactar El 1939, la Dictadura va mantenir el racionament dels productes bàsics fins l'any 1952, convivint amb l'estraperlo.</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Cartilles racionament de postguerra 1952</p> <p>Al principi, la dona rebia un 20% menys que l'home; i un menor, el 40% menys. Entre 1944 i 1950, en relació a abans de la guerra, la cartilla proporcionava:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ 20-50% d'oli ✓ 15-35% d'arròs ✓ 25-50% de sucre <p>Cartilla i cupons de racionament. AHCB, Gràfics, documentació personal</p>	 <p>AHCB 16,9x12,5cm tancada i en vertical 12,5x31cm oberta i en horitzontal</p>
-------------	---	---

3.10 Els mercats de barri, les cooperatives obreres de consum i el Born com a mercat central

<p>TEXT SUBÀMBIT 600 CC</p>	<p>(pendent de redactar) Posar l'accent en la centralització de compres</p> <p>Després de la revolució de 1868, amb la llibertat de reunió i associació, el moviment obrer va desenvolupar iniciatives populars, entre les quals el cooperativisme de producció i el consum.</p>
---------------------------------	--

	<p>El cooperativisme va ser molt present en alguns barris obrers, i era un instrument de suport a les vagues obreres....</p> <p>Al primer terç del segle xx es van constituir cooperatives de segon nivell, per abastir les cooperatives (distribució d'articles comprats a l'engròs, i elaboració de productes alimentaris, com pa o pastes de sopa)</p> <p>Ivan Miró – guia de cooperatives de Barcelona – les cooperatives de consum no van tenir tanta penetració com en d'altres ciutats per la xarxa de mercats – el poder publicat es va ançar a la necessitat – les cooperatives apareixien on no hi havia mercats</p> <p>Les cooperatives proliferen allà on no arriba la xarxa de mercats</p>
--	---

IMATGE	FALTA	Mapa amb els mercats centrals i mercats de barri i amb les cooperatives de primer i segon nivell (guia cooperatives MUHBA Iván Miró)
---------------	--------------	--

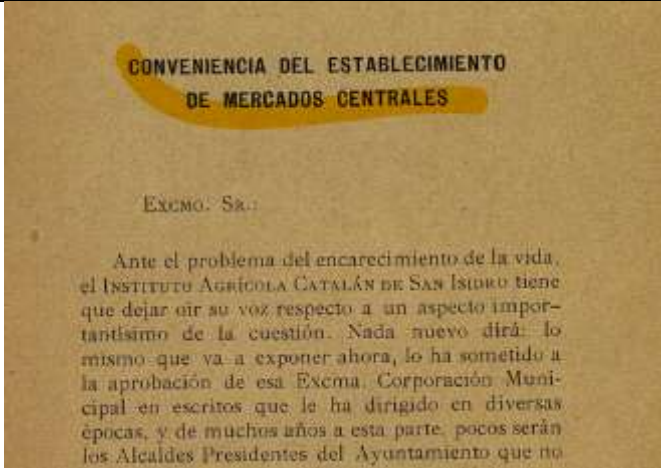
IMATGE	Interiors de la Unió Cooperatista Barcelonesa, al carrer Villaroel. La UCB inicià la seva activitat el primer de gener de 1927, resultat de la fusió de les antigues cooperatives El Rellotge i la Dignitat. Fundació Roca i Galès	 <p>Proveir, p. 383</p>
IMATGE	Cansaladeria de la central de la cooperativa La Flor de Mayo, 1908	 <p>ANC2-100-N-9</p>
IMATGE	Magatzem de la sucursal nº 1 de la cooperativa La Flor de Mayo, 1923	

		 <p>ANC2-100-N-14</p>
IMATGE	Forn de pa de la sucursal nº 4 de la cooperativa La Flor de Mayo, 1923	 <p>ANC2-100-N-25</p>
IMATGE	Secció de vendes de la sucursal nº 6 de la cooperativa La Flor de Mayo, 1923	

		 <p>ANC2-100-N-36</p>
--	--	--

<p>PEÇA</p>	<p>Díptic promocional de la Unió de Cooperatives per a la fabricació de pastes per a sopa, anys 20. La seu de la fàbrica es trobava al carrer Aurora, al barri barceloní del Raval.</p>	 <p>Arxiu Històric de Sants [Proveir, p. 384]</p>
-------------	---	--

<p>PEÇA</p>	<p>FALTA</p> <p>Un altre cartell de cooperativa</p>	
-------------	---	--

<p>IMATGE - extracte</p>	<p>Instituto Agrícola Catalán de San Isidro. El problema de la alimentación en las grandes poblaciones y especialmente en Barcelona. [Barcelona: Instituto Agrícola Catalán de San Isidro, 1916]. 23 p. <https://ddd.uab.cat/record/111280> [Consulta: 24 febrer 2021].</p> <p>No és vistosa; el 1916 planteja la necessitat d'un Mercat Central (es podria obrir per la pàgina que adjunto. El document es pot consultar en línia i el té la BC.</p>	
--------------------------	---	---

<p>IMATGE</p>	<p>Fotografia de l'escorxador general de Barcelona, inaugurat el 1891 al barri d'Hostafrancs</p> <p>Foto de Brangulí, 1935-1945</p>	 <p data-bbox="1281 635 1684 667">Escorxador general de Barcelona, inaugurat el 1891, situat al barri d'Hostafrancs a l'esquerra de l'edifici Brangulí fotogràfic, 1935-1945. Arxiu Nacional de Catalunya, ANC.</p> <p data-bbox="1182 689 1243 721">ANC</p>
---------------	---	---

<p>IMATGE</p>	<p>Born, ca. 1920</p>	 <p>AFB</p>
---------------	-----------------------	--

<p>IMATGE</p>	<p>Mercat del Born, 1934</p> <p>Josep M. Marqués</p>	<p>Carrer del Comerç i mercat del Born, Josep M. Marqués, 1934 © Arxiu Fotogràfic de Barcelona</p> <p>AFB</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Falta ref (Mercè)</p> <p>Venda de carxofes al Born, 1950</p>	 <p><i>Venda d'escarxofes al mercat del Born, a la dècada dels cinquanta.</i></p> <p>Falta ref (Mercè)</p>

E. ALIMENTAR UNA CIUTAT DE FÀBRIGUES**Taula central, últim tram del costat dret****E.1 L'adaptació de pesos i mesures al sistema mètric decimal**

TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc	(pendent de redactar)	
PEÇA	<p>Joc de mesures de capacitat. Sistema decimal (IMEB), s. XX</p> <p>N'hi ha més</p>	 <p>MHCB 18471 metall 19,5 x 14 x 11 cm 15,5 x 11,5 x 8 cm 12 x 8 x 6 cm 9,5 x 6,5 x 5 cm 8 x 5,5 x 4 cm 6 x 4 x 3 cm</p>
PEÇA	Joc de mesures de capacitat. Sistema decimal (IMEB), 1900-1950	

		 <p>MHCB 18285 Metall 26 x 24 x 24 cm 21 x 19 x 19 cm 15,5 x 14 x 14 cm 12,5 x 11 x 11 cm 7 x 6,5 x 6,5 cm 6 x 5 x 5 cm 5 x 4 x 4 cm</p>
--	--	--

E.2 Dieta obrera i dieta burgesa

<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>Juntament amb el pa i les patates, les pastes van adquirir molta presència en la dieta dels barcelonins</p> <p>El llegum cuit en els mercats, comprats per les famílies treballadores: Substitució de les olles de verdures i tall, que s'estaven llargues hores al foc (no hi ha aquest costum de venda de llegum cuit a les ciutats de fora Catalunya)</p> <p>Segle xx, introducció de la llet</p> <p>Producte difícil de conservar.</p> <p>Vaqueries dins la ciutat, progressivament expulsades. Normativa municipal</p> <p>Incloure receptes</p>
---	--

<p>AUIDOVISUAL</p> <p>Amb la cuina popular i la burgesa amb peces d'una i altra al costats</p> <p>Pantalla+campana</p>	<p>Fundació Alícia</p> <p>Per la dieta burgesa, proposen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartes o menús de diferents establiments històrics. Estaria bé del 7 Portes, Can Culleretes, Maison Dorée, Casa Leopoldo, Granja Viader, Reno, alguna fonda popular... També d'algun restaurant actual per a comparar (algun d'alta cuina i un de senzill). <p>Minuta d'algun gran banquet. Com representació del poder econòmic i social a través del menjar</p> <p>Escudella i carn d'olla com a menú diari</p>	
<p>MOSTRAR 2 MANERES DE SEURE A TAULA, A UN COSTAT I L'ALTRE DEL VÍDEO</p>		
<p>PECES SIGNIFICATIVES PER ACOMPANYA EL VÍDEO (costat cuina popular)</p>	<p>Colador de llegums</p> <p>Jaume Llegums cuits Carrer General Álvarez de Castro, 10 08003 – Barcelona</p>	

<p>PECES SIGNIFICATIVES PER ACOMPANYA EL VÍDEO</p>	<p>Tallant – bacallaner</p> <p>Rosa Marina Navarro Mercat de Santa Caterina Parada 65 – 66 – 67</p>	 <p>Llargada: 31 cm Amplada: 9 cm</p>
<p>PECES SIGNIFICATIVES PER ACOMPANYA EL VÍDEO</p>	<p>Farcilla – bacallaner</p> <p>Rosa Marina Navarro Mercat de Santa Caterina Parada 65 – 66 – 67</p>	 <p>Llargada: 39cm Amplada: 21cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Vista d'un carrer de mercat a l'àrea del Born. Dionisi Baixeras, 1908-1909</p>	 <p>MHCB 8748 (actualment a l'AHCB) 18: número de sèrie d'en Baixeras 16-1-(1)/B-I-831 (AHC) 48: número d'A.Duran a Barcelona vista por Dionisio Baixeras 65x50cm</p>

PEÇA	Roda arengades (Laura Castells)	45cm de diàmetre i 15cm d'alçada
PEÇA	Publicitat maquina de fer pasta	 <p data-bbox="1182 890 1384 954">AHCB AL-3.7.3/1 22,2x10,8cm</p>

<p>PECES SIGNIFICATIVES PER ACOMPANYA EL VÍDEO (costat cuina burgesa)</p>	<p>Balança, pollaire Alçada: 24cm Amplada: 50cm Llargada: 21cm</p> <p>Laura (Pere Castells)</p>	
---	---	---

PEÇA	Cartell, 1896 Alexandre de Riquer	 <p>MNAC Núm. del catàleg: 000406-C Litografia en color sobre paper, 63 x 43 cm</p>
PEÇA	Estisores d'aviram (Laura) Pollastre vs bacallà (cuina burgesa vs cuina popular)	
PEÇA	Ampolla vi luxe	 <p>MUHBA 7801</p>

E.3 Menjar fora de casa

TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc	(pendent de redactar)
--------------------------------------	-----------------------

MENUS RICS

PEÇA	Menú, fonda de España	
------	-----------------------	---

		 <p>MHCB-8365 pintura sobre tela, 12X25 cm</p>
PEÇA	Menú, 1889 Menú del banquet ofert a l'alcalde Rius i Taulet i als vicepresidents de la comissió executiva de l'exposició universal per les forces vives de Barcelona, del dia 1 de febrer de 1889.	 <p>AHCB M-16 19,5x12,8cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Menú, 1908 Banquet ofert pel Centre Excursionista de Catalunya a la Fédération des Sociétés Pyreistes, del 22 de març del 1908</p>	 <p>AHCB – falten mides</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Menú, 1910 Banquet d'inauguració de la reforma del restaurant Miramar, de l'1 de febrer de 1910</p>	 <p>AHCB M-125 19x13cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Menú, 1912</p> <p>Menú del'àpat organitzat per la Lliga vegetariana de Catalunya, en honor al seu fundador, el dr. J. Falp i Plana, el 21 d'abril de 1912</p>	 <p>AHCB M-170 11,1x5,9cm tancat</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Menú, 1913</p> <p>Menú del dinar de comiat de solter de Josep Planas, del 10 de maig de 1913</p>	 <p>AHCB M-180 20,6x14,2cm</p>

MENUS POPULARS

<p>PEÇA</p>	<p>Menú, 1883</p> <p>Menú d'un sopar de l'abraçada de la societat humorística Niu Guerrer</p>	 <p>AHC B M-2 16x12,3cm</p>
-------------	---	--

<p>PEÇA</p>	<p>Menú, 1897</p> <p>Menú del dinar de coberta (finalització de les obres) de la societat humorística Niu Guerrer</p>	 <p>AHCB M-47 21,8x10,2cm</p>
-------------	---	--

E.4 Escoles

<p>PEÇA</p>	<p>Alimentació des de l'Ajuntament – menjadors</p> <p>Taula IMEB Segon terç s. XX</p> <p>N'hi ha d'altres: gots, plata, cullera servir, tovallons...</p>	 <p>MHCB 18242.1 porcellana, emmotllat, esmaltat Dimensions: 2,7 cm Diàmetre: 19 cm ZF3-54d</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Taula IMEB</p> <p>Conjunt de diverses peces de cobrteria gravades amb l'escut de l'Ajuntament de Barcelona: una cullera sopera, dues forquilles, quatre culleres de postre i una forquilla de postre.</p> <p>Primera meitat s. XX</p>	 <p>MHCB 18559.0 plata niquelada, gravat Dimensions: 20 cm cullera sopera Dimensions: 19,2 cm forquilla Dimensions: 20 x 25 cm Dimensions: 14 cm forquilla de postre</p>

E.5 L'expansió del consum de llet: les lleteries urbanes

<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>La progressiva implantació de la medicina de laboratori (concepció etiopatogènica de la malaltia) va coincidir amb el consum creixent de llet de vaca a la ciutat i això es va traduir en la creació de nous establiments equipats amb tecnologia que servia el producte “desinfectat” i “pasteuritzat”: n’hi ha fotografies i plànols de lleteries i gotes de llet a la Barcelona de finals del segle 19 i principis del 20....</p> <p>Les primeres elaboracions làctiques (dels iogurts de farmàcia a la Danone del carrer dels Àngels, 16, el 1919; la granja Viader del carrer Xuclà, el 1870)</p> <p>del foment de la lactància materna a la publicitat per a introduir les llets preparades</p> <p>Un altre objectiu de la medicina social del 1900, amb excel·lents cartells publicitaris a l’AHCB i a l’ANC, va ser el de la lluita contra la mortalitat infantil. Penso en els cartells de foment de la llet materna. Aquest tema coincideix en el temps també amb l’emergència de les llets artificials: són nombrosos els materials publicitaris de llets tipus Nestlé i moltes altres marques locals, que modulen una nova manera d’entendre l’alimentació infantil i introdueixen productes nous a l’àmbit domèstic.</p>	
<p>PECES</p>	<p>Granja Viader /Cacaolat / Letona / Danone Núria Miró ampollas de llet?</p>	

PECES/IMATGES	Llet RAM (Barcelona, 1934)	 <p>Llet esterelitzada en ampolla de vidre, 1955</p>
PEÇA	Ampolla Cacaolat?	
PEÇA		 <p>Mercè Renom</p>

PEÇA	Envàs Danone, 1949	 <p>Museu del Disseny MADB 136642 8 x 6,5 cm 6,5 cm</p>
PEÇA	Ampolla Rania, 1967	 <p>Museu del Disseny MADB 135413 Vidre, 23,5 x 9 cm</p>
PEÇA	<p>Buscar lletera (Encants?) / al costat de la Monumental</p>	<p>Museu del disseny? Col Marc Martí</p>

PEÇA	Lletera (IMEB), s. XX	 <p>MHCB 18237 (ZF3-P29.7) Alumini; 23,5 x 13 x 13 cm</p>
PEÇA	Lletera de servir, s. XX	 <p>MHCB 18235 (ZF3-P29.7) Alumini; 24 x 24 x 18 cm</p>
PECES	Mercè Renom	

PEÇA	Publicitat lleteria Suïssa	 <p>AHCB AL-3.7.2/25 11x15,3cm</p>
PEÇA	<p>postal de la venda de llet a Barcelona. S'hi veuen els contenidors grans i les lleteres.</p> <p>Són d'un descendent de la Granja Carbonell de Sant Just Desvern (els venedors).</p> <p>No hi consta fotògraf.</p>	 <p>Mida postal (10x15 cm)</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Publicitat, Alimentació <i>Sobre alimentación de los niños, doctor F. Vidal</i> (convindria mostrar portada i contraportada)</p>	 <p>AHCB AL-2.1/9 20,5x13cm tancat</p>
-------------	---	--

E.6 Dels Colmados als supermercats (també bodegues i granjes)

<p>TEXT CARTEL·LA COMENTADA 300cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>Incloure:</p> <p>difusió de les conserves, primeres elaboracions làcties industrials: els exemples barcelonins de Danone i Cacaolat, alcohols destilats i cerveses (moritz?)</p> <p>Neveres, carro de super ple...</p> <p>Menjar preparat, rètol super</p> <p>1959 Caprabo obre el primer supermercat a Barcelona</p>
---	--

<p>PEÇA</p>	<p>Balança, 1906-1983</p> <p>L'empresa E. Arisó y Cia S.A. fou una marca catalana ubicada al carrer de Sants número 12 de Barcelona, especialitzada en la fabricació de balances, bàscules i caixes fortes.</p>	 <p>Mnactec num reg 3234 Dimensions: 67 x 62 x 27 cm Pes: 27,62 kg</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Balança roverbal, 1900-1950</p>	 <p>MHCB 18151 (ZF3-55b) Metalla i fusta; 18,5 x 33 x 13 cm</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Nevera elèctrica, Odag Barcelona, 1962</p>	 <p>MNACTEC 9805 96x53x61 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Nevera elèctrica, Arkangel 1950</p>	 <p>MNACTEC 4529 136 x 68 x 71 cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>FALTA! Caixa registradora</p>	
<p>PEÇA</p>	<p>FALTA Paperines paper estrassa</p>	

<p>PEÇA</p>	<p>Capseta de pastilles de mentol d'importació, s. XIX</p>	 <p>MUHBA 33091</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Ampolla s. XIX</p>	 <p>MUHBA 30022</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Ampolla Fruco, 1968</p>	 <p>Museu del Disseny, MADB 136711 Vidre, 23 cm x 9 cm</p>

PEÇA	Publicitat/catàleg colmado Casa Massana	 <p>AHCB AL-3.7.2/11 24,6x17cm tancat</p>
PEÇA	Publicitat/catàleg colmado Torra	 <p>AHCB AL-3.7.2/22 16,1x10,2cm tancat</p>

<p>PEÇA</p>	<p>Publicitat Moritz, 1953</p>	 <p>AHCB BE-2.2/4 14x9,2cm</p>
<p>PEÇA</p>	<p>Llauna de pastilles de brou de Gallina Blanca</p>	 <p>Museo Etnológico de Cadalso de los vidrios – casa Corredera (Madrid)</p>
<p>PECES</p>	<p>Mirar catàleg de l'exposició <i>El boom de la publicitat</i>, del Museu del Disseny</p>	

		<p><i>Gallina Blanca. Caldo en cubitos.</i> Cartell. Llauna. c. 1940. Indústria Metalgràfica, S.A., Barcelona. Col·lecció Mateu Llinàs i Audet</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Fotografia del primer supermercat:</p> <p>https://www.expansion.com/2009/11/11/empresas/1257894165.html</p> <p>La publicació: http://www.llibresdelmirall.com/es/historia-moderna-a-partir-1500-dc/66360-caprabo-1959-2009-barcelona-2009-illustrat.html</p>	
<p>PECES</p>	<p>Cartells publicitaris col·lecció Marc Martí</p>	
<p>PECES</p>	<p>Cercar en la Col·lecció del Museu del Disseny: llaunes, publicitat, etiquetes... Moritz, embotits, anis del mono</p>	

4. EN TEMPS RECENTS: BARCELONA DE 1967 ENÇÀ

Perímetre, tram inicial del costat dret, amb proporció 1/3 del total

TEXT ÀMBIT 900 cc	(pendent de redactar)
----------------------	-----------------------

4.1 Canvis socioeconòmics i producció alimentària industrial

TEXT SUBÀMBIT 600 cc	(pendent de redactar) El pla d'estabilització introdueix el tailorisme / fordisme a les granjes de pollastres /gallines Industrialització de la producció agropecuària La gallina fordista / obrera
-------------------------	--

IMATGE PLAFÓ GRÀFIC	Falta Donar idea d'evolució vertiginosa Proposta de collage amb fotografies (dels 80-90-2000) de: tractor, fàbrica de gallines atapeïdes, granja de vaques munyidores, fàbriques de menjar, instal·lacions de rec	
----------------------------	--	--

	Collage de marques i indústries	
PECES Prestatgeria amb objectes, envasos...	Materials Gallina Blanca, pastes, Nescafé...	

4.2 El trasllat dels mercats majoristes cap a Mercabarna

TEXT SUBÀMBIT 600 cc	<p>(pendent de redactar)</p> <p>El Born va tancar portes després que les funcions de mercat majorista van passar a Mercabarna (1967)</p> <p>Reorganització del proveïment</p> <p>El Born pensat com a mercat de barri, tenia una dimensió excessiva. Es decideix convertir-lo en majorista. Les protestes dels paradistes porten al compromís municipal d'instal·lar-los en el mercat de Santa Caterina</p> <p>Les obres de 2002 van posar de manifest les restes de la ciutat enderrocada després de la derrota del 1714 per construir-hi la Ciutadella. Des de 2013 són visitables</p> <p>Potser estaria bé una referència a l'enderroc de Les Halles de París (1857-1874), de mercat directe a mercat majorista (1900), traslladat a la perifèria (1969) i enderrocat (1973) (dos pavellons traslladats i conservats)</p> <p>Mercabarna aglutina: born, escorxador, mercat de les flors i del peix</p>
-------------------------	---

IMATGE plafó gràfic	FALTA Premsa, fotos, plànols...	
------------------------	------------------------------------	--

<p>IMATGE</p>	<p>Mercado central del pescado (1953-1983)</p>	 <p>Mercado Central del Pescado. Inaugurado en 1953 y cerrado el 3 de octubre de 1983, con la apertura de Mercabarna</p> <p>AFB L100</p>
<p>PEÇA</p>	<p>MNACTEC</p> <p>Motocarro Vespacar B-565174</p>	 <p>Núm. reg. 5371 Dimensions: 171 x 128 x 270 cm</p>
<p>PECES</p>	<p>Materials col·lecció Mercabarna ?? Rètol antic Mercabarna</p>	<p>??</p>

<p>PEÇA/IMATGE</p>	<p>Els debats municipals Un exemplar de CEUMT (Centre d'Estudis Urbanístics Municipals i Territorials)</p>	 <p>AHCB 27x19 cm CEUMT, la revista municipal, núm. 52 (1982, juliol) Veure la coberta seria suficient CEUMT, la revista municipal, núm. 58 (1983, gener) Per Mercabarna</p>
--------------------	--	---

4.3 Competències i actuacions del primer municipi democràtic: el Parc Agrari del Baix Llobregat i la renovació decisiva dels mercats municipals

<p>TEXT SUBÀMBIT 600 cc</p>	<p>(pendent de redactar)</p> <p>Parc Agrari del Baix Llobregat</p> <p>1900. Barcelona té una vintena de mercats</p> <p>2000. Barcelona en té 39 d'aliments i 4 de no aliments</p> <p>L'aposta pels mercats: Amb la restauració democràtica, el municipalisme progressista va defensar el manteniment dels mercats. Era una aposta política per a evitar el efectes de l'experiència europea d'enderrocament de mercats (Les Halles de París, el 1971) i de creació de supers fora vila que ja mostrava els inconvenients per la vida dels barris i les botigues de proximitat</p>
-------------------------------------	--

	<p>Els mercats de Barcelona són béns municipals Depenen de l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona</p> <p>Institut Municipal de Mercats (1991) està sota la tutela de l'Ajuntament de Barcelona pel que fa a aprovació de les ordenances, nomenament de càrrecs, creació i supressió de mercats i aprovació de les grans obres</p> <p><u>Operacions de restauració que inclouen supermercats (els 2 models)</u></p> <p>Fer comparació amb altres països europeus que no han mantingut els mercats</p> <p>Mercats també com a centre de relació social als barris</p> <p>Deixar un final obert, amb la cronologia de la remodelació dels mercats que encara d'està fent i es projecta en el futur</p>
--	---

IMATGE	Ortofoto zona agrícola		
---------------	-------------------------------	--	--

<p>PEÇA</p>	<p>Villuendas&Gómez Fira avícola de la raça Prat (1991)</p>	 <p>MHCB 40458 Cartell 47x68 cm</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Projecte inicial del mercat de la Concepció, planta general, 1885</p>	<p>AMCB Q137 7 – PL1 – 5 – 13 – 10</p>
<p>IMATGE</p>	<p>Planta general Mercat de la Concepció, 1885</p>	<p>AMCB Q137 7 – PL1 – 5 – 13 – 9</p>
<p>IMATGE</p>	<p>FALTA Remodelació del 1997 de l'arquitecte Albert de Pineda i Álvarez</p>	
<p>IMATGE</p>	<p>FALTA</p>	

	Llistat – mapa mercats (amb les actuacions de remodelació)	
IMATGES	Fotos 1:1 de parades de mercat per transmetre la voluptuositat del menjar fresc	
PEÇA	Villuendas&Gómez VI Mostra de cuina barcelonina, 1983	 <p>MHCB 40347 Cartell troquelat, 65x48 cm</p>
PEÇA (àudio / sonora)	Punt humà (emoció) del mercat	

F. LA REVOLUCIÓ DE LA DISTRIBUCIÓ

Taula, tram inicial

PEÇA	Falta Carro super vs carro de mercat (ambdós plens de productes)	
------	--	--